

UDK 81'373.21 (497.5 Našice) "17" (093)
811. 163.42 (497.5 Našice) "17"(093)
izvorni znanstveni rad
primljeno: 9. 9. 2000.

Toponimija Našičkog vlastelinstva prema izvorima iz prve četvrtine 18. st.

Milan Vrbanus

Hrvatski institut za povijest, Zagreb

U ovom radu autor je na temelju popisa posjeda pokušao ustanoviti granice našičkog vlastelinstva u prvoj četvrtini 18. stoljeća. Nastojao je pronaći toponime iz arhivskog gradiva na topografskoj karti u mjerilu 1:25.000. Također je pokušao utvrditi lokaciju bara, šuma, močvara, krčevina i napuštenih naselja. Pritom se susreo s nepostojanjem određenog broja toponima na karti pa ih je nastojao rekonstruirati na temelju teksta u arhivskom gradivu te sličnih preživjelih toponima na karti. Granice našičkog vlastelinstva dosada nisu bile predmet istraživanja.

Proučavajući gospodarstvo našičkog vlastelinstva u 18. st. pronašao sam u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu popise ovog vlastelinstva¹ koji su dosada bili nepoznati hrvatskoj historiografiji. Naime, budući da je vlastelinski arhiv nakon drugog svjetskog rata² spaljen, historičari su pretpostavili da više ne postoje dokumenti za povijest ovog posjeda. Granicu i toponime našičkog vlastelinstva dosada nije nitko proučavao pa sam u sklopu poslijediplomske nastave na kolegiju Historijske geografije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu odlučio obraditi ovu temu. Ovim radom želio sam utvrditi promjene granica ovog posjeda kroz prvu četvrtinu 18. st.. Također sam pokušao utvrditi prostiranje ove granice u prostoru te postojanost toponima u današnjem prostoru. U radu su korištene topografske karte našičkog područja u mjerilu 1:25.000.

U radu sam koristio četiri opisa našičkog vlastelinstva iz prve četvrtine 18. st.. Od tih popisa jedan je datiran u 1723. god.³ a ostali su nedatirani. Popis u fasciklu 132, br. 32 nije datiran pa sam ga na temelju usporedbe s dokumentom iz 1721. god. iz fascikla 140, br. 23 datirao u 1721. god.⁴ Naime, ta dva dokumenta imaju potpuno jednake popise stanovnika na posjedu i njihove ekonomske snage, ali spis u fasciklu 140, br. 23 ne donosi opise granica pojedinih naselja na našičkom vlastelinstvu.

¹ U fondu Acta urbana et conscriptiones bonorum koji se čuva u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu nalaze se popisi našičkog vlastelinstva iz prve četvrtine 18. st.. (Hrvatski državni arhiv, fond Acta urbana et conscriptiones bonorum (dalje: HDA, AUCB)).

² Igor Karaman navodi da je arhiv našičkog vlastelinstva netragom nestao (Igor Karaman, «Osnovni podaci i neke napomene o slavonsko-srijemskom veleposjedu», Zbornik Matice srpske za društvene nauke, br. 20, Novi Sad 1958., 48 (dalje: Karaman, Podaci). Ovaj podatak nije točan. Vlastelinski je arhiv spaljen kako bi se uništili tragovi o vlasnicima vlastelinstva. Informaciju o spaljivanju arhiva potvrdio mi je i Ive Mažuran koji je iz plamena izvukao dva svežnja iz 1906. i 1908. god. Ti se svežnjevi danas nalaze u Arhivu Slavonije i Baranje u Osijeku.

³ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 28.

⁴ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 32.

Dokument u fasciklu 132, br. 35 datirao sam na temelju poreznih podavanja stanovnika u trgovištu Našice. Naime, stanovnici ovog trgovišta dali su barunu Kybi 60 forinti daće za izgradnju alodijalnih zgrada.⁵ Budući je barun Kyba dobio našičko vlastelinstvo 1702.⁶ god., a poginuo je 1703. god. u ratu za španjolsku baštinu⁷, datirao sam ovaj popis u 1703. god.. Potvrdu ovakve datacije daje opis sela Mala Mikičina u kojem je navedeno da je selo naseljeno prije pet godina. Popis Caraffine komisije iz 1698. god. donosi podatak da je ovo naseljeno upravo te godine⁸ čime potvrđujem dataciju popisa u 1703. god..

Popis u fasciklu 132, br. 37 datirao sam na temelju usporedbe s popisom iz fascikla 132, br. 35 u početak 18. stoljeća. Naime, jedino ova dva popisa donose podatke o turskim vlastelinima te obvezama podanika prema njima. Kasniji popisi ne donose ovakve podatke.⁹

U fondu Acta urbana et Conscriptioes bonorum pronašao sam i dva opisa sela Šaptinovci iz 1721. god..¹⁰ Ovi su opisi nastali prilikom odcjepljenja ovog naselja od našičkog i pripojenja valpovačkom vlastelinstvu. Opisi ovog naselja donose podatke o granici između ovih vlastelinstava 1721. god..

Ove se popise može podijeliti u dvije grupe. Prvu grupu čine izvori s početka 18. st. i 1703. god.¹¹, a drugu opisi vlastelinstva iz 1721. i 1723. god.¹² U prvoj skupini granice su opisane vrlo kratko. Popisi donose podatke samo o teritorijima susjednih naselja svakog naselja na vlastelinstvu te je moguće utvrditi samo granična naselja ovog posjeda s orahovičkim, valpovačkim i đakovačkim vlastelinstvom.

Druga dva popisa donose detaljno opisanu granicu svakog naselja. Na temelju njih pokušao sam rekonstruirati granicu posjeda te utvrditi položaj na topografskoj karti. Niti jedan dokument ne donosi opis granice ovog vlastelinstva nego samo međe svakog pojedinog naselja što pričinja velike teškoće pri rekonstrukciji granica.¹³

Našičko vlastelinstvo u prvoj polovici 18. st.

Područje Našica napustila je 1687. god. osmanska vojska bez borbe. Prilikom odlaska spaljena je crkva i samostan sv. Antuna Padovanskog u Našicama. O tome svjedoči i freska na stropu crkve sv. Antuna Padovanskog u Našicama te naslovna stranica samostanske kronike.¹⁴

⁵ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 35.

⁶ Ive Mažuran, «Podjela Slavonije na Vojnu granicu (krajinu) i Provincijal 1702. godine i uspostava feudalnih odnosa na novim temeljima», u: Stanovništvo i vlastelinstva u Slavoniji 1736. godine i njihova ekonomska podloga, Radovi Zavoda za znanstveni rad JAZU u Osijeku, knj. 6, Osijek 1993., 48 (dalje: Mažuran, Podjela), Ive Mažuran, «Podjela Slavonije na Vojnu krajinu i tzv. Paoriju, odnosno Provincijal 1702. godine», u: Izvještaji Caraffine komisije o uredenju Slavonije i Srijema nakon osmanske vladavine 1698. i 1702. godine, Grada za historiju Osijeka i Slavonije, knj. 7, Historijski arhiv u Osijeku, Osijek 1989., 54 (dalje: Mažuran, Podjela Slavonije), Ive Mažuran, «Stanovništvo i vlastelinstva u Slavoniji i njihova ekonomska podloga uoči donošenja prvoga Slavenskog urbara 1737. godine», u: Stanovništvo i vlastelinstva u Slavoniji 1736. godine i njihova ekonomska podloga, Radovi Zavoda za znanstveni rad JAZU u Osijeku, knj. 6, Osijek 1993., 52, (dalje: Mažuran, Stanovništvo) i Stjepan Sršan, «Našičko vlastelinstvo nakon odlaska Turaka (1687-1848)», Našički zbornik, br. 1, Ogranak Matice Hrvatske, Našice, 1994., 31 (dalje: Sršan, Našičko vlastelinstvo).

⁷ Josip Kljajić, Brodska tvrđava, Slavonski Brod, 1998, 34 (dalje: Kljajić, Tvrđava)

⁸ Mažuran, Popis naselja i stanovništva u Slavoniji 1698. godine, Radovi Zavoda za znanstveni rad JAZU, knj. 2, JAZU, Osijek, 1988., 412-413 (dalje: Mažuran, Popis) i Tadija Smičiklas, Dvjestogodišnjica oslobođenja Slavonije, Spomenici o Slavoniji u XVII vijeku (1640-1702.), Djela JAZU, knj. XI, drugi dio, Zagreb, 1891., 287 (dalje: Smičiklas, Slavonija).

⁹ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37.

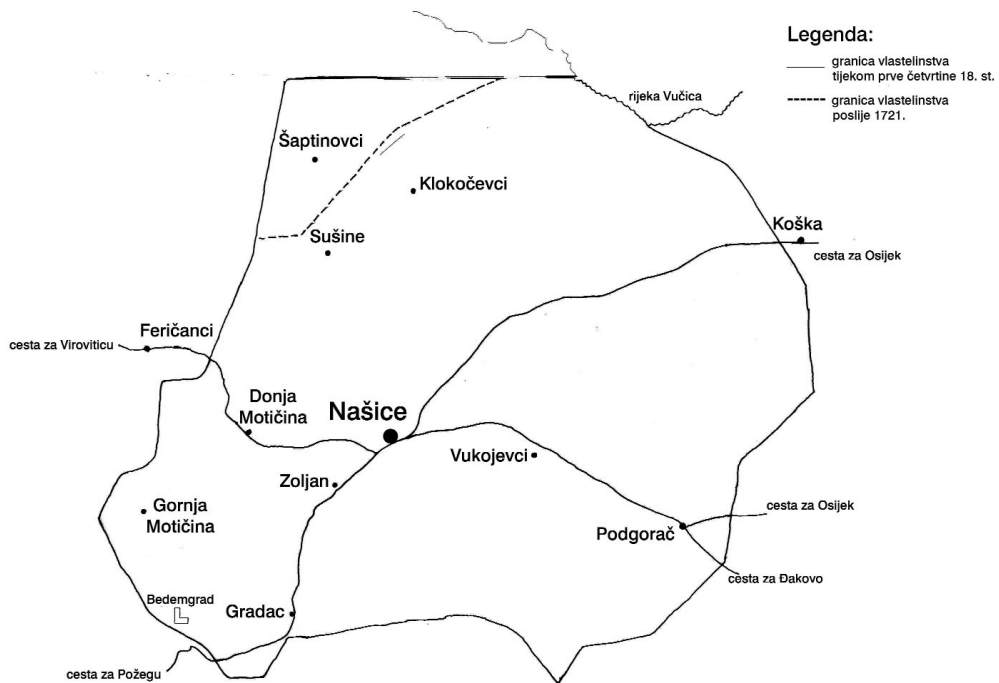
¹⁰ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 27 i 34.

¹¹ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37.

¹² HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i fasc. 140, br. 23.

¹³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 35 i 37 te fasc. 140, br. 23.

¹⁴ Paškal Cvekan, Franjevci u Abinim Našicama, Našice 1981., 43 (dalje: Cvekan, Franjevci).

Granice Našičkog vlastelinstva u prvoj četvrtini 18. stoljeća

Caraffina komisija popisala je 1698. god. područje kotara Našice. Na području kotara živjelo je 79 kućanstava u sedam naselja (trgovište Našice, tursko trgovište Podgorač, te sela Seona, Zoljan, Vukojevci, Ceremošnjak i Klokočevci).¹⁵

Don Ferdinand Carl grof Caraffa di Stigliano uveo je 1702. god. u posjed našičkog vlastelinstva pukovnika i brodskog zapovjednika, Johanna Ferdinanda Kybu baruna od Kinsfelda koji je imanje platio 29.506 forinti. Kako je ubrzo poginuo u ratu za španjolsku baštinu¹⁶, car Leopold I. predao je 5. XI. 1703. god. vlastelinstvo udovici grofa Caraffe Katarini, rodenoj de Cordova, umjesto posuđenih 40.000 forinti. Kada je 1708. god. Novac bio vraćen, posjed je ponovo pripao Komori.¹⁷

Vlastelinstvo je ostalo u posjedu Dvorske komore sve do 1723. god. kada ga je car Karlo VI. darovao knezu Svetog rimskog carstva njemačke narodnosti svome komorniku Franji Antunu Lampergu i njegovim muškim potomcima u trajno vlasništvo. Ženski su nasljednici dobili nasljedno pravo za 27.328 forinti i 40 krajcara.

¹⁵ Mažuran, Popis, 89-98.

¹⁶ Barun je poginuo 1703. god. (Kljajić, Tvrđava, 34)

¹⁷ Sršan, Našičko vlastelinstvo, 31; E. Laszowski, "Imanja virovičke županije od vremena oslobođenja Slavonije od god. 1766.", Vjesnik Kraljevskog hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog Zemaljskog arkiva, br. III, Zagreb, 1901., 151 (E. Laszowski, Imanja) i Ive Mažuran, Stanovništvo i vlastelinstva u Slavoniji i njihova ekonomska podloga 1736. god., Radovi Zavoda za znanstveni rad u Osijeku, HAZU, knj. 6, Zagreb, 1993, 418 (dalje. Mažuran, Stanovništvo)

Knez Lamperg prodao je našičko vlastelinstvo general-podmaršalu i zapovjedniku osječke tvrđave, Antunu Oduyeru za 20.000 forinti. Kada je Oduyer preminuo 1733. god., njegova je udovica 3. VIII. 1734. god. prodala vlastelinstvo Josipu i Ignacu Pejačeviću za 18.000 forinti.¹⁸

Našičko vlastelinstvo ubrajalo se među vlastelinstva srednje veličine.¹⁹ Početkom 18. st. imalo je relativno veliki broj sesija (109 sesija) koje su bile relativno slabo naseljene (119 kućanstava)²⁰. Do laganijeg povećanja naseljenosti došlo je 1703. god. kada se povećao broj za nešto manje od 1/5 (19,33% ili 142 kućanstva).²¹

Povećanje je bilo kratkotrajno budući se 1705. god., broj naseljenih obitelji smanjio na 138 kućanstava.²² Do smanjenje broja stanovnika došlo je zbog nesređenih prilika u Slavoniji, straha od provale kuručke vojske iz Mađarske preko Drave u Slavoniju te najvjerojatnije otpora referudalizaciji, Sređivanjem društvenih prilika došlo je do povećanja naseljenosti na našičkom vlastelinstvu pa se 1713. god. broj kućanstava povećao na 212²³, a sljedeće godine na 251 kućanstvo.

Izgradnja osječke tvrđave dovela je do pogoršavanja društvenih prilika u Slavoniji. Naime, stanovništvo je moralo davati velike radne obveze za izgradnju. Bilo bi zanimljivo vidjeti popise našičkog vlastelinstva iz 1709. god.. Naime, izgradnja osječke tvrđave započela je te godine pa bi bilo interesantno vidjeti kako je izgradnja utjecala na naseljenost ovog vlastelinstva. Nažalost, ne postoji popis vlastelinstva iz te godine. Popis iz 1714. god. otkriva da je izgradnja osječke tvrđave vrlo negativno utjecala na naseljenost našičkog posjeda. Naime, popis vlastelinstva obavljen 18. i 19. kolovoza 1714. donosi podatke i o kućanstvima koja su napustila posjed.²⁴ Prema tom popisu na vlastelinstvu je prije toga živjelo 251, a u trenutku popisa samo 205 kućanstava. Slabljenje naseljenosti vlastelinstva najvjerojatnije je nastavljeno. O tome svjedoči i poimenični popis desetine iz iste godine kada je na vlastelinstvu popisano 179 kućanstava.²⁵

Društvene prilike u Slavoniji još su se više pogoršale 1716. god. kada je izbio rat između Habsburške monarhije i Osmanskog carstva. Osim toga situaciju je pogoršalo i uvođenje zimovanja za vojsku u Slavoniji te ubrzani nastavak izgradnje osječke tvrđave. Stanovništvo je moralo davati vrlo velike radne i naturalne obveze vojsci. Ovakvo je stanje trebalo dovesti do smanjenja naseljenosti na ovom posjedu. Međutim, poimenični desetinski popis našičkog vlastelinstva iz 1718. god. pokazuje, doduše samo u zapadnom dijelu vlastelinstva, da je došlo do jačanja naseljenosti. Nažalost, nemoguće je utvrditi naseljenost istočnog dijela vlastelinstva, koje je bliže Osijeku jer ga popisivač nije ni popisao.²⁶ Moguće je da do povećanja naseljenosti došlo zbog završetka rata i dovršenja osječke tvrđave. O razmjerima slabljenja naseljenosti može se samo naslućivati na temelju broja naseljenih sesija iz 1720. god.. Naime, te je godine naseljeno samo 48,5 sesija²⁷ što je manje od polovice broja naseljenih sesija (45,75%) iz 1703. god.

¹⁸ Sršan, Našičko vlastelinstvo, 31; E. Laszowski, Imanja, 151 i Mažuran, Stanovništvo, 418.

¹⁹ Igor Karaman podijelio je slavonska vlastelinstva u četiri skupine. Prema njegovoj podjeli prvu skupinu čine mali posjedi s 10-50 sesija. Drugu skupinu čine vlastelinstva srednje veličine s 51-150 sesija, a treću grupu čine velika vlastelinstva koja su imala od 151-300 sesija. U četvrtu skupine uvrstio je latifundije s više od 300 sesija. Igor Karaman, «Sumarni katastar veleposjeda u Slavoniji od 18. do 20. stoljeća», u: Požega u srcu Slavonije, Jastrebarsko, 1997, 87 (dalje: Karaman, Katastar); Igor Karaman, «Sumarni katastar veleposjeda u Slavoniji od 18. do 20. stoljeća», Radovi Centra JAZU u Vinkovcima, br. II, Zagreb, 1973., 173.

²⁰ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 37.

²¹ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 35.

²² NAZ, AD, kut. 8, br. 390.

²³ HDA, CDN, fasc. 1, br. 79.

²⁴ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 40.

²⁵ HDA, CDN, fasc. 1, br. 86.

²⁶ HDA, CDN, fasc. 1, br. 106.

²⁷ Karaman, Katastar, 203 i Stjepan Sršan, «Slavonija i Srijem 20-ih i 30-ih godina 18. stoljeća», Anali Zavoda za znanstveni rad u Osijeku, JAZU, knj. 7, Osijek 1990., 96. (Sršan, Slavonija)

Završetkom osječke tvrđave došlo je od poboljšanja društveno-ekonomskih prilika u cijeloj Slavoniji. Uslijed toga došlo je 1721. god. do povećanja broja naseljenih sesija i broja kućanstava na našičkom vlastelinstvu. Naime, tada je na ovom posjedu popisano $86\frac{2}{3}$ naseljenih sesija sa 263 kućanstva.²⁸ Na vlastelinstvu je ojačala gospodarska djelatnost koja je također mogla povoljno utjecati na jačanje naseljenosti. Nakon 1721. god. došlo je do smanjenja broja naseljenih sesija zbog odcjepljenja sela Šaptinovci od našičkog i pripojenja valpovačkom vlastelinstvu. Tako je 1722. na posjedu popisano $77\frac{5}{8}$ sesija²⁹ a 1723. god. $63\frac{7}{8}$ sa 209 kućanstava. Broj sesija i kućanstava smanjio se 1723. god. zbog nepopisivanja sela Donja Motičina. Isto tako na posjedu je započelo dugotrajno slabljenje gospodarske djelatnosti koje će trajati sve do kraja prve polovice 18. stoljeća. Za sada nije moguće utvrditi uzroke ovakvih gospodarskih kretanja. Moguće je da je to u početku bila reakcija na proces dekameralizacije i početak procesa refeudalizacije na cijelom području Slavonije.

Tri godine kasnije došlo je do laganog povećanja broj sesija te je popisano 68 sesija sa 178 kućanstava.³⁰ Ovaj se broj sesija zadržao sve do kraja prve polovice 18. st..³¹ Mijenjao se samo broj kućanstava. Na našičkom se vlastelinstvu broj kućanstava povećao već do 1730. god.. O tome svjedoči i vizitacija opata Dumbovića iz 1730. god..³² Nažalost, vizitacija donosi podatke o broju kućanstava samo za katolička naselja³³. Međutim, i takav nepotpuni popis pokazuje da je došlo do jačanja naseljenosti.

Na našičkom je vlastelinstvu 1736. god. došlo ponovo do smanjenja broja kućanstava te je na posjedu živjelo 256 kućanstava.³⁴ Naime, prema tvrdnji Ive Mažurana neposredno prije toga popisa vlastelinstvo je napustilo 10% svih naseljenih kućanstava (27 kućanstava)³⁵, pa se može pretpostaviti da je na posjedu prije 1736. god. živjelo 283 kućanstava.

Našički vlastelin Marko Pejačević poduzeo je 1740-tih mjere za povećavanje naseljenosti posjeda pa je poslao Ivana Bukovca da mu dovede nove naseljenike obećavši mu za svaku dovedenu osobu 5 marijaša.³⁶ Pejačevića je na ovu aktivnost vjerojatno potaklo smanjenje stanovništva izazvanom epidemijom kuge 1739. god..³⁷ Ova je aktivnost 1746. god. dovela do naseljavanja 49 kućanstava sa Zrina i osnivanja novih naselja (Sveti Martin, Pribiševeci, Novo Selo i Mitrovica (Novi Ceremošnjak))³⁸ čime je povećan broj kućanstava na 360.³⁹ Četiri godine kasnije (1750. god.) smanjen je broj kućanstava na samo 171 kućanstvo.⁴⁰

²⁸ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 32 i fasc. 140, br. 23.

²⁹ Karaman, Katastar, 203 i Sršan, Slavonija 96.

³⁰ HDA, CDN, fasc. 3, spis br. 38-40, AUCB, Protokol, br. 2, str. 197 i Karaman, Katastar, 203.

³¹ HDA, AUCB, Protokol, knj. 2, fol. 197; VŽ, Protokol, knj. 1, fol. 420 i 426, Spisi, kut. 1, spis br. 9; Karaman, Katastar, 203 i Sršan, Slavonija, 96.

³² NAZ, Vizitacije, prot. 29/I, 72-73 i Rudolf Horvat, Slavonija. Povijesne rasprave, crtice i bilješke, knj. I, Zagreb 1936., 115-116 (dalje: Horvat, Slavonija I)

³³ Prema vizitaciji našičke župe živjelo je na području našičkog vlastelinstva u trgovištu Našice 36 katoličkih kućanstava, Donjoj Motičini 40, Seoni 36, Vukojevcima 38, Klokočevcima 34 i Zoljanu 60 katoličkih kućanstava. (NAZ, Vizitacije prot. 29/I, 72-73 i Horvat, Slavonija I, 115-116)

³⁴ Mažuran, Stanovništvo, 420-432.

³⁵ Mažuran, Stanovništvo, 419.

³⁶ Josip Bösendorfer, Crtice iz slavonske povijesti s osobitim obzirom na prošlost županija: Križevačke, Virovitičke, Požeške, Cisdravske Baranjske, Vukovske i Srijemske te Kraljevskog i slobodnog grada Osijeka, Pretisak izdanja objavljenog u Osijeku 1910, Vinkovci, 1994., 408 (dalje: Bösendorfer, Crtice) i Josip Bösendorfer, «Prvi dani u životu županije virovitičke poslije reinkorporacije (1745.-1749.)», Rad JAZU, knj. 206, Zagreb 1915., 153. (dalje: Bösendorfer, Prvi dani)

³⁷ Protokolum antiqui Conventus Divi Antonii Thaumaturgi Nassicis. de Conventu Sancti Antonii Paduani nassicis, 9. (dalje: Protokolum)

³⁸ NAZ, AD, kut. 17, spis br. 757. Od ovih naselja danas postoje sela Pribiševeci i Martin (nekad Sveti Martin nazvan po crkvi Sv. Martina pokraj samog sela). Novo selo je pripojeno Donjoj Motičini, a selo Novi Ceremošnjak se nalazi vjerojatno u blizini sela Ceremošnjak. Ne zna se što se dogodilo s ovim selom.

³⁹ HDA, VŽ, kut. 1, spis. br. 9.

⁴⁰ HDA, AUCB, fasc. 74, br. 25 i fasc. 132, br. 30.

Koji su uzroci ovako velikom smanjenju broja kućanstava? Naime, našički je vlastelin Josip Pejačević morao prijaviti vlastelinske prihode kako bi komorski službenici mogli odrediti taksu za izdavanje potvrde carice Marije Terezije za vlastelinstvo. Vjerojatno je vlastelin želio platiti što manju taksu pa je lažirao podatke o naseljenosti svog imanja. Da je do smanjenja stanovništva došlo Virovitička bi županija vjerojatno raspravljala o tome, ali u Protokolu županije, kao i u Spisima nema zapisa o takvoj raspravi.⁴¹

Granice Našičkog vlastelinstva prema izvorima iz prve četvrtine 18. st.

Rijeke, šume, močvare, krčevine te napuštena naselja na Našičkom vlastelinstvu

Prije samog smještanja granica vlastelinstva na topografsku kartu, pokušao sam utvrditi položaj pojedinih rijeka, riječica (potočica), močvara, krčevina i šuma te sačuvanost njihovih naziva na današnjim topografskim kartama. Na području našičkog vlastelinstva, među graničnim se toponimima spominje veći broj bara, krčevina, velikih površina pod šumama te dosta rijeka i izvora.

U opisu ovog posjedu spominje se više bara. Od bara se spominju Krivatsch bara⁴², Benitich⁴³, Taschna bara⁴⁴, Ordani⁴⁵, Breznicza Bara⁴⁶, Jalzenovicza bara⁴⁷, Bobnia Bara⁴⁸, Bischiza⁴⁹ i Obod⁵⁰.

⁴¹ HDA, V., Protokol, knj. 1 i 2 te Spisi, kut. br. 1-12.

⁴² HDA AUCB, fasc. 132, br. 27, 32 i 34. Krivač bara je bila zapadna granica sela Šaptinovi. Vjerojatno se nalazila na području livade Blata. Ime livade, koje asocira na baru ili močvaru, slično je nekadašnjem toponimu jer je očito na prostoru Krivač bare bila bara. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija -urdenovac 037-3-3)

⁴³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Bara Benitich zabilježena je kao Penitsch i Benich. Bara Benitich je bila južna granica sela Ceremošnjak. Ova se bara, vjerojatno, prostirala na području oranice Benačić u blizini sela Makloševac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

⁴⁴ Isto. Močvara Taschna bara nalazila se u blizini franjevačke livade Gregačica. Budući je livada Gregačica bila na istočnim granica trgovišta Našice, Taschna baru treba tražiti na istočnim granicama trgovišta Našice, odnosno na području sela Našička Breznica i Niza.

⁴⁵ Isto. Bara Ordani je na istočnoj granici sela Podgorač. Na mjestu bare Ordani danas je, najvjerojatnije, selo Ordanja koje je, vjerojatno, preuzelo ime bare. Između sela Koška i Ordanja nalazi se i oranica Podbara. Cijelo je područje danas ispresijecano kanalima, pa i preko te oranice prolazi kanal Barice. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

⁴⁶ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32 i 35. Bara Breznicza je zapadna granica sela Podgorač. Vjerojatno se prostirala na području sela Našička Breznica ili na području šume Brezovac, kroz koju protiče rječica Breznica, odnosno na području Brezničkog ribnjaka. Danas je ovdje smješteno selo Našička Breznica, osnovano krajem 19. st. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

⁴⁷ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Bara Jalzenovicza je sjeverna granica sela Podgorač. Jugozapadno od sela Ordanja (između ovog naselja i sela Ličani), iskopan je kanal Jasenovica koji utiče sjeverno od sela Niza u kanal Breznica. Položaj ove bare, vjerojatno, treba tražiti na području ovog kanala. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3)

⁴⁸ Isto. Bara Bobnia bara spominje se i kao Babnia bara. Bobnia bara je sjeverna granica sela Podgorač. Bobnia bara se, možda, nalazila na području sela Babjak. Sjeverno od spomenutog sela je oranica Močilno čiji toponim može asocirati na spomenutu baru. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3)

⁴⁹ Isto. Bara Bishiza je sjeverna granica naselja Klokočevci te našičkog i valpovačkog vlastelinstva. Granica je išla od ove bare do bare Obod, pa njen položaj treba tražiti u blizini rijeke Vučice. Ovu baru treba tražiti na području Topolovac i Razljevo. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

⁵⁰ Isto. Bara Obod je sjeverna granica sela Klokočevci. Između Lacičke šume i rijeke Vučice je suma Obod, a južno od spomenute rijeke, između šume Brezovac i potoka Lapovac postoji i suma Obodak. Vjerojatno je bara Obod na području šume Obod i Obodak. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

Većina se ovih bara (bara Obod, Breznica bara, Krivatsch bara, Ordani, Bobnia bara, Jalzenovicza bara i Bischiza) nalazila na granici našičkog s orahovičkim, valpovačkim i đakovačkim vlastelinstvom. Ovako veliki broj bara ukazuje na barovitost i močvarnost ovih posjeda. Ove bare danas više ne postoje pa su se njihova imena sačuvala samo u toponimima šuma, livada, oranice te imenima pojedinih naselja (Ordanja, Babjak i Našička Breznica). Iz toga se može zaključiti da su tijekom narednih stoljeća vlasnici našičkog, orahovičkog, đakovačkog i valpovačkog vlastelinstava poduzeli mjere za pretvaranje bara i močvara u obradive površine.

Na području ovog vlastelinstva spominju se krčevine Certa⁵¹ i Mihalitsche kertschovina⁵². Ove krčevine ukazuju na pretvaranje neiskorištenog zemljišta u obradive površine, odnosno promjenu eko pejzaža. Budući da su velike agrarne površine obrasle korovom i mladom šumom, stanovništvo nije krčilo stare šume nego obrasle agrarne površine. Na područje vlastelinstva bilo je ovih krčevina još i više u drugoj polovici 18. i prvoj polovici 19. stoljeća. O tome svjedoči i činjenica da je franjevački samostan povećavao svoje površine livada krčenjem površina obraslih korovom. (livada Šipovac i Rast).⁵³

Na ovom posjedu, kao i na svim slavonskim vlastelinstvima, postojale su velike šume hrasta i drugih drvnih vrsta. Ovdje se spominju slijedeće šume: hrastova šuma Lakitsche gaj⁵⁴, Kuklaseu⁵⁵, Koschkensi⁵⁶, Klokotskhefzenzem⁵⁷ i Kerztoua⁵⁸. Šume Kuklješ, koškanska i klokočevačka šuma postoje još i danas.

Osim ovih imenovanih šuma spominju se i neimenovane šume. Tako se navodi da se na području sela Ceremošnjak nalazi šuma⁵⁹ koja je južna granica ovog naselja i vlastelinstva, a dijelila ga je od sela Granice i opatije Kutjevo. Šumske površine na teritoriju trgovišta Našice⁶⁰ nalazile su se na istočnoj granici vlastelinstva.

⁵¹ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Nije poznato gdje je bila krčevina Certa. Njen položaj treba tražiti na području Valpovačkog vlastelinstva jer se u popisima iz početka 18. st. i 1703. god. navodi da je ova krčevina sjeverna granica sela Šaptinovi, koje je do 1721. god. na sjeverozapadu našičkog vlastelinstva graničilo s valpovačkim vlastelinstvom.

⁵² HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Mihalitsche kertschovina spominje se i kao Mihallitsche gertschovina. Ovu krčevinu treba tražiti na području đakovačkog vlastelinstva. Budući se spominje da se ova krčevina nalazi u blizini bare Bobnia bara, koja je najvjerojatnije bila na mjestu sela Babjak, Mihalitsche kertschovina je, vjerojatno u blizini ovog sela. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3)

⁵³ Cvekan, Franjevci 51 i Protokolium 9.

⁵⁴ Isto. Hrastova šuma Lakitsche gaj zabilježena je kao Lakitsche gai i Lakitschef gaj. Hrastova šuma Lakitsche gaj prostirala se između sela Gradac, Gornja Motičina, Seona i Donja Motičina, odnosno na području Krndije. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1) Na ovom je području u drugoj polovici 18. st. radila vlastelinska staklana koja je koristila stoljetne hrastove za proizvodnju pepeljike (potaše), neophodne sirovine za proizvodnju stakla. Na ovom području i danas postoji veliki kompleks šume a uspomena na vlastelinsku staklanu sačuvala se u imenu šume «Staklana» iznad sela Gornja Motičine.

⁵⁵ Isto. Šuma Kuklaseu zabilježena je kao Kusleseu, Kuklash, Kuklesch, Kuklasseu. Danas je to šuma Kuklješ, u narodu zvana Kukljaš, koja se prostire između sela Našički Markovac i Makloševca. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

⁵⁶ Isto. Šuma Koschkensi spominje se i kao Kotschensi. Šuma Koschkensi vjerojatno je bila između sela Niza i Koška gdje je i danas šuma u narodu zvana koškanska šuma.

⁵⁷ Isto. Šuma Klokotskhefzenzem prostirala se oko sela Klokočevci. Vjerojatno je to današnja šuma Žestilja, koju narod zove klokočevačka šuma, a nalazi se uz cestu Pribiševec - Klokočevci. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3)

⁵⁸ Isto. Šuma Kerztoua zabilježena je kao Kerrytoua. Šuma Kerztoua prostirala se između sela Ceremošnjak i Vukojevci te ju, vjerojatno, treba locirati na Žukojevačkoj planini u blizini sela Vukojevci. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

⁵⁹ Isto. Između Ceremošnjaka i Granice prostiru se šume koje se pružaju od Papuka pa do Dilja, odnosno Paulinova na tromedi bivših općina Našice, Đakovo i Slavonski Brod.

⁶⁰ Isto. Ovu šumu, vjerojatno, treba tražiti između sela Našička Breznica i Koška, odnosno na području sela Niza na sjeveroistočnim granicama našičkog vlastelinstva.

Tri su šume zabilježene u dokumentima na teritoriju sela Vukojevci. Šuma⁶¹ koja je u blizini šume Kerztoua, a prostirala se između ovog sela i Ceremošnjaka. Zatim je tu šuma koja je ležala između Zernog Rasta⁶² i bare Benitich te šuma⁶³ koja je zauzimala područje na zapadnim granicama sela Vukojevci i trgovišta Našice.

Na teritoriju sela Podgorač spominje se šuma⁶⁴ koja se prostirala na istočnim granicama sela a time vlastelinstva, ali između Podgorača, bare Ordani i sela Budimci⁶⁵. Između sela Klokočevci i Koška bila je šuma⁶⁶. Osim ovih šuma spominje se Paflishouiz⁶⁷, ali nije jasno je li ovaj toponim šuma, oranica, livada ili nešto drugo. Danas postoji na tom području šuma Palićevac koja se prostire do početka novih dijelova Našica. Vjerojatno je i u 18. st. na tom području bila istoimena šuma.

Iz popisa je vidljivo da je našičko vlastelinstva bilo bogato šumama. O tome svjedoči i činjenica da na području kotara Našice 1698. god. bilo 833 jutra šuma. Od toga je u ovom kotaru bilo 473 jutra miješanih šuma hrasta i drugih vrsta te 360 jutara šuma drugih drvnih vrsta.⁶⁸ Ako se ovim površinama dodaju podaci o površinama šuma koje su 1698. god. popisane na području kotara Orahovica (1.485 jutara šuma)⁶⁹, proizlazi da je, na području našičkog vlastelinstva, bilo 2.318 jutara šuma.

Šume su, prema popisima iz prve četvrtine 18. st., zauzimala oko 70% zemljišnih površina posjeda⁷⁰ koje su omogućivale obitelji Pejačević osnivanje manufakturne proizvodnje pepeljike i stakla u drugoj polovici 18. stoljeća.⁷¹ Obitelj Pejačević spašavala je tijekom druge polovice 19. stoljeća našičko posjed od propasti te unaprjeđivala gospodarstvo krčeći šume i prodajući dr-

⁶¹ Isto. Ova se šuma prostirala između sela Ceremošnjak i Vukojevci, te ju, vjerojatno, treba locirati na području šume Vukojevački šikar u Zukojevačkoj planini.

⁶² Isto. Zerni Rast je na južnoj granica našičkog vlastelinstva. Danas je to ime jedne kote u brdima između sela Ceremošnjak i Granice. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

⁶³ Isto. Šuma je zauzimala područje od sela Ceremošnjak na sjever prema livadi Gregačica. Budući da se livada Gregačica prostirala između trgovišta Našice i sela Koška, ova je šuma, vjerojatno, bila na području sela Našički Markovac i Jelisavac. Područje sela Našički Markovac i Jelisavac prekrivale su šume sve do kraja 19. st. kada su posještene te su ovdje naseljeni Slovaci u tada novoosnovana sela.

⁶⁴ Isto. Istočno od sela Bijela Loza, odnosno jugozapadno od naselja Ordanja, prostiru se oranice Krčevina i Šikara, a sjeverozapadno od sela Budimci oranica Grabić. Istočno od naselja Podgorač, a sjeverno od sela Razbojište smješten je salaš Klenik koji su u tokutu sela Podgorač, Budimci i Ordanja. Ovu šumu najvjerojatnije treba tražiti na području oranica Grabić, Krčevina i Šikara. Naime, ta tri toponima leže na pravcu Ordanja - Budimci, kojim je išla istočna granica sela Podgorač i našičkog vlastelinstva i nalaze se istočno od naselja Podgorač. Za razliku od njih salaš Klenik je Podgoraču vrlo blizu, ali nije na pravcu Ordanja - Budimci stoga se najvjerojatnije ovdje nije nalazila spomenuta šuma. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Budimci 055-2-1)

⁶⁵ Isto. U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. spominje se napušteno selo Budimci. (Smičiklas, Slavonija, 130) Na položaju "Roška" u blizini rijeke Vuke kod sela Budimci postoje ostaci srednjovjekovnog grada. (Milan Balić, "Pregled dvoraca i srednjovjekovnih utvrđenih gradova u Slavoniji - I dio", Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, br. 1-2/1974, Osijek, 1974, 20 (Balić, Pregled); Gjuro Szabo, Sredovječni gradovi u Hrvatskoj i Slavoniji, Pretisak izdanja tiskanog u Zagrebu 1920, Vinkovci, 1994, 138 (dalje: Szabo, Gradovi); Zorko Marković, "Napomene uz srednjovjekovni arheološki materijal našičkog kraja", Glasnik slavonski muzeja, br. 39/1979, Vukovar, 1979, 27 (dalje: Marković, Napomene) i Zorko Marković, Arheološka topografija našičke općine, Neobjavljena diplomatska radnja, Zagreb, 1975, 59 (dalje: Marković, Arheološka topografija)

⁶⁶ Isto. Ova je šuma vjerojatno bila na području sela Lila i Ladanska, ali za ovu tvrdnju nema dokaza. Šuma danas ne postoji.

⁶⁷ Isto. Paflishouiz je zabilježen i kao Paflischovicz, Paflitschoviz, Paflitschouiz. Iz popisa nije jasno da li je na tom području bila šuma jer popisivač ne daje jasan podatak. Danas je to šuma Palićevac jugozapadno od Našica. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

⁶⁸ Mažuran, Popis, 89-98.

⁶⁹ Isto, 409, 412-414, 421 i 431.

⁷⁰ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 28, 32, 35 i 37.

⁷¹ Igor Karaman, «Manufakturna/industrijska privreda do sredine 19. stoljeća», u: Privredni život Banske Hrvatske od 1700. do 1850., Zagreb 1989., 217. (dalje: Karaman, Manufaktura)

vo Gutmanovoj tvornici u Bелиću i Tvornici tanina i paropila u Durdenovcu. Velike površine hrastovih šuma omogućavale su ekstenzivni uzgoj svinja te su obitelji Pejačević tijekom druge polovice 18. i prve polovice 19. stoljeća donosile znatne prihode od žirovanja svinja.⁷²

Našičko vlastelinstvo bilo je bogato rijekama, rječicama, potocima, potocićima te izvorima. Mnoge od njih nalazile su se na granicama ovog posjeda. Od rijeka spominju se samo Wuziza⁷³ i Haracsanska⁷⁴. Prema popisu našičkog vlastelinstva rijeka Vućica bila je ujedno granica s valpovačkim vlastelinstvom, dok danas protječe nekadašnjom granicom našičke i valpovačke općine. Haracsanska rijeka bila je granica s orahovičkim posjedom. Nažalost, nije poznato koja je rijeka nosila to ime. Naime, ova je rijeka proticala na području sela Gornja Motičina - Gazije na granici našičkog i orahovičkog vlastelinstva.

Od rječica se spominju Selnatska Reka⁷⁵, Slatina⁷⁶, Solianka Reka⁷⁷, Presniza⁷⁸, Czerniza⁷⁹, Tuorilac⁸⁰, Moditschna⁸¹ i Franikovih⁸² potok Czerniza⁸³, potocić Jastrebitica⁸⁴, te izvori Bresniza⁸⁵, Kerst⁸⁶, Tworilovac⁸⁷, Salicem⁸⁸ i Dobra voda⁸⁹.

⁷² Obitelj Pejačević imala je 1750. god. 600 forinti prihoda od žirovanja s našičkog vlastelinstva, a 1751. god. 500 forinti istog prihoda. (HDA, AUCB, fasc. 74, br. 25 i fasc. 132, br. 30) Prihod od žirovanja činio je 1750. 22,30%, a 1751. god. 22,67% ukupnih prihoda našičkog vlastelinstva. Iz ovih je podataka vidljivo da je žirovanje vlasniku posjeda donosilo nešto više od 1/5 ukupnih prihoda na ovom posjedu.

⁷³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 27, 32 i 34. Ondašnja rijeka Wuziza danas je rijeka Vućica koja je do kraja 1721. bila god. granica između našičkog i valpovačkog vlastelinstva.

⁷⁴ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Haracsanska rijeka spominje se i kao Haracsanska. Haracsanska rijeka je granica između našičkog i orahovičkog vlastelinstva. Nije poznato koja je to rijeka danas.

⁷⁵ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Selnatska rijeka je, najvjerojatnije, Seonska rijeka, koja je dobila ime po istomenu selu pored kojega je najvjerojatnije proticala.

⁷⁶ Isto. Rječica Slatina proticala je ispod "starinske tvrđe". Jedina "starinska tvrđa" na Kruidiji, koja se nalazila između sela Gradac i Seona, jest utvrda Bedemgrad. Prema tome ova je rječica proticala ispod utvrde Bedemgrad. U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. ova se utvrda spominje kao "arx ruderosa Nassiczza". (Mažuran, Popis, 89)

⁷⁷ Isto. Solianka Reka zabilježena je kao Solnaschaka Reka i Solianska Reka. Solianka je reka proticala od sela Seona pa granicom između Našica i Zoljana sve do šume Klokotshkefenzem. Ime rijeke upućuje na Zoljansku rijeku. No, nema dokaza za ovu tvrdnju budući da Zoljanska rijeka danas ne postoji, nego tim područjem protiče Našička rijeka koja se ne spominje.

⁷⁸ Isto. Rječica Presnica je rječica Breznica koja protiče područjem sela Našička Breznica.

⁷⁹ Isto. Rječica Czerniza proticala je granicom našičkog i dakovačkog vlastelinstva dijeleći predij Ostrossinczi od sela Podgorje. Rječica Crnac vjerojatno je protjecala područjem oranica Crnačka bara, južno od sela Ostrošinci a sjeverno od Podgorja Bračevačkog. Danas na tom području ne protječe rječica. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorac 055-1-2)

⁸⁰ Isto. Tuorilac je upisan i kao Tworilovac. U popisu Caraffine komisije iz 1702. god. spominje se rječica Tworlovac kao sjeverna granica sela Podgorje. (Mažuran, Slavonija, 110) Rječica Tuorilac je jednim dijelom južna granica našičkog vlastelinstva i Opatije Kutjevo. Rječica Tworilovac je danas rječica Tworlovac, koja izvire u podnožju brežuljaka Tworlovac i Karlovac, jugoistočno od sela Ceremošnjak. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorac 055-1-2)

⁸¹ Isto. U dokumentu iz 1472. god. spominje se Mathwchinafolyas kao rijeka Motočina, a pripadala je kaštelu Motočina. (Bösendorfer, Crtice, 114) J. Jančula navodi da je Mathwchinafolyas zapisan i kao Matucsinafolyas. (Julije Jančula, Predturska povijest Našice, Povijesna knjižnica 1, Našice, 1996., 63 (dalje: Jančula, Predturska) Rječica Moditschna je vjerojatno rječica Motičina.

⁸² Isto. Rječica Franikovih je proticala granicom našičkog i valpovačkog vlastelinstva. Ne zna se koja je to rječica.

⁸³ Isto. Vidi bilješku 66.

⁸⁴ Isto. Jastrebitica se spominje i kao Jestrebica. Potočić Jastrebitica proticao je na području sela Zoljan. Nije poznato koji je to potočić.

⁸⁵ Isto. Prasnica se spominje kao Bresniza, Presniza i Praesniza. Izvor Presnica je danas izvor Breznica koji izvire južno od sela Kršinci, a protiče pokraj sela Našička Breznica.

⁸⁶ Isto. Ovdje se očito radi o grešci popisivača ili je izvor Krst, kao i izvor Breznica pomaknuo izvorište. Naime, ovaj je izvor, prema popisu, izvirao u blizini izvora Breznica, dok je izvor Breznica izvirao južno od sela Kršinci. Budući da u 18. st. ovo selo ne postoji, nego se njegovo područje nalazilo u granicama sela Podgorac, očito je popisivač pogriješio u imenu ovog izvora. Ne zna se gdje je taj izvor. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorac 055-1-2)

⁸⁷ Isto. Vidi bilj. 67.

⁸⁸ Isto. Izvor Salicem se vjerojatno nalazio u blizini izvora Tworlovac. Na karti nema spomenutog izvora, osim nekoliko manjih potočića i njihovih izvora, ali oni nisu označeni te nisu poznata njihova imena. Vjerojatno je jedan od njih bio izvor Salicem. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorac 055-1-2)

Područjem našičkog vlastelinstva nije protjecala ni jedna veća rijeka premda je ovim područjem protjecalo puno manjih rječica i potocića. Ovaj je prostor bio bogat izvorima i još uvijek jest.⁹⁰ Vodeni su tokovi omogućavali ekstenzivno uzgajanje stoke na vlastelinstvu. Naime, površine livada omogućavali su stanovništvu i vlastelinu na njegovom alodiju ispašu stoke na livadama a brojni vodeni tokovi izravno napajanje na rječicama i potocima.

Da bi se moglo točnije odrediti granice našičkog vlastelinstva potrebno je upozoriti na dvije činjenice. Prvo, je broj napuštenih sela na posjedu u popisima s početka 18. st. i 1703. god., a drugo, je usporedba položaja opisanih naselja u 18. st. i danas. Iz popisa napuštenih sela, od kojih su neka danas naseljena, vidljiv je položaj granice vlastelinstva. Naime, neka sela nalazila su se na granici vlastelinstava (sela Ledenik, Ličani, Ostrošinci i Stipanovci nalaze se na granici našičkog i dakovačkog vlastelinstva).

Također treba voditi računa o tome da neka naselja u prošlosti nisu imala isti položaj kao i današnja istoimena naselja. Primjerice, trgovište Našice prostiralo se u 18. st. oko crkve i samostana sv. Antuna Padovanskog, dok se današnji grad Našice prostire na puno većoj površini.

Isto se tako selo Gradac u 18. st. nalazilo istočno od srednjovjekovne utvrde Bedemgrad na području sela Stari Gradac, a danas je na cesti Našice - Požega. Također je u 18. st. postojao jedan Zoljan, a danas ih je sedam. Selo Zoljan, koje se spominje u izvorima st., danas se u narodu zove Švapski Zoljan.

Na našičkom vlastelinstvu bilo je 1703. god. 31 napušteno naselje. To su Sveti Marton, Bubiavecs, Tibanovcbii, Dobiiancsi, Preszat, Rakitovac, Klassovo, Insicbii, Maklosevcbii, Kernicbii, Lakussia, Oklusicba, Porecse, Bencsevcbi, Gregasevcbi, Votiari, Stipanovcbi, Preblaka, Ledenik, Licsani, Bresnicba, Vidakovcbi, Panincbi, Hinkovcbi, Ostrosincbii, Poradovac, Baszii mala, Csercsnie, Pritisznicba, Ratsie, Gjurguinovac i naseljena Mikisnia mala.⁹¹ Osim navedenih sela, u popisu s početka 18. st. spominju se još sela Pribiszavecz, Tibanovczi, Jusicsij, Preszat, Rakitouacz i Blaszo.⁹² Gdje su točno bila ova naselja? Položaj nekih naselja moguće je utvrditi a za neka od njih možemo samo pretpostaviti.

Napušteno selo Sveti Marton nalazilo se oko crkve sv. Martina. Selo Sveti Marton treba tražiti na mjestu sela Martin koje je smješteno na sjevernoj strani brežuljka oko 2 km zapadno od Našica. Danas je oko te crkve groblje istoimenog sela. Crkva sv. Martina je jednobrodna kasnoromanička crkva s polukružnim svetištem i tornjićem povrh glavnog pročelja. Pročelje je bilo izgrađeno u romaničkom, a unutrašnjost u gotičkom stilu. Crkva je datirana u kraj 12. i početak 13. stoljeća i bila je posjed Templara i Ivanovaca. Nakon poraza osmanlijske vojske pod Bečom, Turci su je spalili, a obnovili su franjevci iz franjevačkog samostana sv. Antuna Padovanskog je početkom 18. stoljeća. Naselje je naseljeno 1746. god. pa ponovo 1750. god. naseljenicima iz Zrina.⁹³

Nenaseljeno naselje Tivanovac spominje se u srednjem vijeku. Ovo naselje treba tražiti na području oranica Tivanovac koje su smještene sjeverno od sela Kelešinka, a sjeveroistočno od ceste Našice - Podgorac - Osijek, odnosno Dakovo.⁹⁴ Napušteno selo Preszat vjerojatno

⁹⁰ Isto. Postoje dva izvora Dobra voda. Jedan izvire južno od sela Londžica, te se kao rječica Dobra voda ulijeva u rječicu Londicu. Drugi izvor izvire jugozapadno od sela Gornja Motičina. Vjerojatno je to izvor o kojemu se govori u opis našičkog vlastelinstva. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

⁹¹ Zlatko Kovač, «Našički kraj - temeljne prirodno-geografske značajke», Našički zbornik 6, Matica hrvatska Našice, Našice 2001., 21-22 (dalje: Kovač, Našički kraj)

⁹² HDA AUCB, fasc. 132, br. 35.

⁹³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 37.

⁹⁴ Paškal Cvekan, Franjevci, 123-127 i HDA VŽ, kut. 1, spis br. 193 i Protokol Virovitičke županije, knj. I, 453. Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1.

⁹⁵ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Naselje Tibanovcbii zabilježeno je kao Tibanovczi. J. B(ö)sendorfer navodi da se u povelji iz 1407. god. spominje selo Thyuanouch na našičkom vlastelinstvu te misli da je to selo Tijanovci. (B(ö)sendorfer, Crtice, 118) J. Jančula donosi podatak da je 1407. god. ovo selo zabilježeno kao Tivanovez, Thyuanouch, Thyuahouch. (Jančula, Predturska, 59) (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorac 055-1-2.)

treba tražiti na području pustare Presad kod sela Velimirovac. Selo Rakitovacβ spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. god. kao istočna granica sela Klokočevac. Ive Mažuran smatra da je selo Rakitovac danas vjerojatno selo Jelisavac na cesti Našice - Osijek. Selo Rakitovacβ treba tražiti na području oranice Rakitovac, jugoistočno od sela Klokočevac.⁹⁵

U popisima iz 1721. i 1723. god. spominje se makloševačko groblje i napušteno selo Makloševac. Selo je vjerojatno napušteno u vrijeme rata između vojske Habsburške monarhije i Osmanlijskog carstva (1683.-1699.). O tome svjedoči i popis naselja napuštenih naselja među kojima se spominje i selo Makloševac. Ive Mažuran tvrdi da je napušteno selo Lakasovacz, zapadna granica trgovišta Našice, danas selo Makloševac. Paškal Cvekan tvrdi da je naselje relativno mlado i smješteno je jugoistočno do Našica između Vukojevaca i Ceremošnjaka. Selo Makloševacβ treba tražiti na mjestu današnjeg sela Makloševac.⁹⁶

Napušteno naselje Kersnici spominje se u srednjem vijeku. Njegov položaj najvjerojatnije treba tražiti na mjestu današnjeg sela Kršinci koje je smješteno južno od ceste Našice - Podgorač - Osijek, odnosno Đakovo.⁹⁷ Nenaseljeno selo Lakussia spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. god. sjeverno od trgovišta Našice. Ive Mažuran tvrdi da je to danas selo Velimirovac.⁹⁸

Napušteno naselje Porecse spominje se u srednjem vijeku. Josip Bösendorfer tvrdi da je Porechye smješten na prostoru Porečkog luga sjeverno od Našica. Julije Jančula navodi da se njive iza vrtova sela Našički Markovac, u pravcu sela Jelisavac, zovu Poreč.⁹⁹ Paškal Cvekan, J. Bösendorfer i J. Jančula tvrdi da se na motičkom posjedu spominje i selo Poreče (Parech). J. Bösendorferu tvrdi da se selo Poreč nalazio u blizini Donje Motičine između Feričanaca i Našica.¹⁰⁰ Selo Poreč treba tražiti na području oranica Poreč i Porečki gaj uz prugu Zagreb - Osijek između željezničkih stanica Našice i Jelisavac.¹⁰¹

Nenaseljeno selo Gregasevciβ spominje se i u srednjem vijeku. Selo istog imena postojalo je i na motičanskom vlastelinstvu. Ovo napušteno naselje najvjerojatnije treba tražiti na području franjevačke livade Gregačica koja je smještena na istočnim granicama našičkog vlastelinstva na području sela Našičke Breznice.¹⁰² Napušteno naselje Stipanovciβ spominje se u srednjovjekovnoj povelji iz 1407. god.. U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. spominje se napušteno selo Ztipancz na istočnoj granici trgovišta Našice. Ovo se naselje nalazi na području predija Stipanovci na cesti Našice - Podgorač - Osijek, odnosno Đakovo.¹⁰³

⁹⁵ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Selo Rakitovacβ spominje se i kao Rakitovacz. (Mažuran, Popis, 95 te 95 bilj. 66.) Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3.)

⁹⁶ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32 i 35. Mažuran, Popis, 96, bilj. 72 i Cvekan, Franjevci, 135. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2.)

⁹⁷ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. U povelji iz 1407. god. selo Kršinci zabilježeno je pod imenom Kerekschinch, a pripadao je posjedu Našice. (Bösendorfer, Crtica, 112) J. Jančula navodi da je ovo naselje 1407. god. zapisano kao Kreksincz i Kerekschinch. (Jančula, Predturska, 60) K. Milanović Paulić navodi da se selo Kršinci spominju 1477. god. na posjedu Podgorač. (Katarina Milanović Paulić Podgorač u Slavoniji - sjećanje i zapisi, Zagreb 1986, 18 (dalje: Milanović Paulić, Podgorač.)(Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2.)

⁹⁸ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Mažuran, Popis, 90 i Mažuran, Popis, 90, bilj. 58. Nije poznat položaj ovog naselja.

⁹⁹ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. J. Bösendorfer navodi da se 1407. god. selo Poreč spominje kao Porechye te je pripadao našičkom posjedu, (Bösendorfer, Crtica, 116) a J. Jančula tvrdi da se ovo selo zabilježeno kao Poreczje i Porechye. (Jančula, Predturska, 58).

¹⁰⁰ Bösendorfer, Crtica, 116, Jančula, Predturska, 63 i Cvekan, Franjevci, 117.

¹⁰¹ Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4.

¹⁰² HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32 i 35. J. Bösendorfer tvrdi da se selo Gregasevciβ spominje se 1407. god. kao selo Gregasouch te da je pripadalo posjedu Našice. (Bösendorfer, Crtica, 110) J. Jančula tvrdi da je ovo selo 1407. god. zabilježeno kao Gregasovcz i Gregasouch te misli da je to selo Gregaševac. Također, navodi da je i na motičanskom posjedu 1472. god. zabilježeno selo Gregaševci kao Gregasevcz, Gregasewcz, Gergal-soczoch i Gregasouch. (Jančula, Predturska, 59, 63 i Cvekan, Franjevci, 117)

¹⁰³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Selo Stipanovciβ zapisano je i kao Stipanovacz. J. Bösendorfer navodi da se ovo selo spominje 1407. god. kao Stepanouch te je pripadao gradu Našice, (Bösendorfer, Crtica, 117) a J. Jančula kao Stepanouch i Stepanouch. (Jančula, Predturska, 59., Mažuran, Popis, 96. Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2.)

Napušteno naselje Ledenik spominje se u srednjem vijeku na području vlastelinstva Koška i Subotica. U zapisima podgoračkog župnika Mije Bestića "Pabirci spomenici župe u Podgoraču" navodi se da je srednjovjekovno selo Ledenik bilo 500 m jugozapadno od današnjeg sela na oranici Veljanska. Prilikom krčenja šume Veljanska 1923. god., pronađen je ćup pun starog novca koji je predan numizmatičkoj zbirci Gradskog muzeja u Požegi.¹⁰⁴ Arheolozi Dubravka Sokač-Štimac¹⁰⁵ i Zorko Marković tvrde da ova tvrdnja nije točna. Zorko Marković navodi da se podaci iz Bestićevih zapisa odnose na nalaze na lokalitetu Podgorač - Lanik (Rezin bunar)¹⁰⁶. Zorko Marković pronašao je 1974. god. na oranici Struga (1,5 km jugozapadno od sela Ledenik) keramički materijal iz kasnog srednjeg vijeka (14.-16. st.).¹⁰⁷ Ovo selo treba tražiti na mjestu današnjeg sela koje je smješteno je 4,5 jugozapadno od Koške.¹⁰⁸

Napušteno selo Licsani spominje se u srednjem vijeku. J. Bösendorfer tvrdi da je to pustara Ličani sjeveroistočno od Podgorača. Ovo selo vjerojatno se nalazilo na području današnjeg sela Ličani, jugozapadno od Koške.¹⁰⁹ Napušteno selo Bresnicba ne spominje se u srednjem vijeku. Ovo se naselje vjerojatno nalazilo na području današnjeg sela Našička Breznica, 10 km jugoistočno od Našica na cesti Našice - Osijek.¹¹⁰ Nenaseljeno selo Vidakovcvi spominje se u srednjem vijeku. Nije mi poznat položaj ovog naselja.¹¹¹

Napušteno selo Panincvi smješteno je vjerojatno južno i jugozapadno od groblja u selu Podgorač na području prethistorijskog (neolitičkog) lokaliteta Podgorač - Paninci.¹¹² Nenaseljeno naselje Hinkovcvi spominje se u srednjem vijeku. U povelji iz 1489. god. spominje se i istoimeno naselje na motičkom vlastelinstvu. Josip Bösendorfer tvrdi da položaj ovog naselja treba tražiti na lokalitetu Lukavci, a Julije Jančula na lokalitetu Inkavci. Ovo naselje najvjerojatnije treba tražiti na području Inkovci, istočno od sela Ostrošinci.¹¹³ Napušteno selo Ostro-

¹⁰⁴ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Selo Ledenik spominje se u dokumentima 1392. god. te od 1392.-1406. god. kao Lene, a pripadalo je gradu Koška. U 16. st. (1506. i 1507. god.) javlja se u zapisima u posjedu kaštela Subotica kao Lodenyk i Ledenyk. (Bösendorfer, Črtice, 113) K. Milanović Paulić netočno navodi da je grad Koška 1392. god. vlasništvo obitelji Gorjanski (Milanović Paulić Podgorač, 18-19) budući je ovaj grad 1392. god. dobio je Stjepan Korogji. (Bösendorfer, Črtice, 102)

¹⁰⁵ Dubravka Sokač-Štimac, ravnateljica Muzeja Požeške kotline navodi da u Numizmatičkoj zbirci nema novca s ovog lokaliteta. Također navodi da u inventarnoj knjizi nema zapisa o doniranju srednjovjekovnog novca s ovog lokaliteta. Zahvaljujem se gospođi Dubravki Sokač-Štimac na ovoj korisnoj informaciji.

¹⁰⁶ Marković, Arheološka topografija, 65-67, Zorko Marković, "Našice - novi prethistorijski i srednjovjekovni nalazi i lokaliteti", Arheološki pregled 19/1977, Savez arheoloških društava Jugoslavije, Beograd, 1978, 139. (dalje: Marković, Našice), Zorko Marković, "Rezultati arheoloških rekonosciranja terena oko Podgorača 1965.-1978. godine", Glasnik Slavonkih muzeja, br. 36, Vukovar, 1978., 30-31 (dalje: Marković, Rezultati), Marković, Napomene, 27 i Milanović Paulić, Podgorač, 19.

¹⁰⁷ Marković, Rezultati, 30, Marković, Napomene, 27 i Marković, Arheološka topografija, 61-62.

¹⁰⁸ Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3.

¹⁰⁹ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Selo Licsani spominje se u povelji iz 1407. god. pod imenom Luchan, pripadalo je gradu Podgoraču. J. Bösendorfer tvrdi da je to pustara Ličani sjeveroistočno od Podgorača. (Bösendorfer, Črtice, 113) J. Jančula smatra da je Lucsan i Luchan, vjerojatno, istovjetan sa mjestom Locan koje se spominje 1378. god. kao Locan villa. Početkom 16. st. (1506. god.) spominje se Lychan i Lyczan kao posjed kaštela Subotica. (Jančula, Predturska, 61) Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3.

¹¹⁰ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Selo Breznica prvo je naselje koje je osnovala obitelji Pejačević nastanjujući bačke Nijemce, katolika i protestanata. (Cvekan, Franjevci, 137 i Srećko Majstorović, Našice kroz 700 godina 1229.-1929., Našice, 1973., 85 (dalje: Majstorović, Našice) Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4.

¹¹¹ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. J. Bösendorfer navodi da je 1407. god. zabilježeno je selo Wydakaouch na području našičkog posjeda, (Bösendorfer, Črtice, 119) a J. Jančula tvrdi da je ovo naselje zabilježeno kao Vidakovoc, Vidakovoc, te Wydakaouch. (Jančula, Predturska, 60).

¹¹² HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. K. Milanović Paulić tvrdi da je na tom položaju postojala stara građevina te da su izravane stare zahrđale sablje, noževi, cigle i keramika, a stari su ljudi govorili da je ovdje bio turski grad. Autorica bez jače argumentacije tvrdi da je na ovom položaju bio i srednjovjekovni grad Podgorač. (Milanović Paulić, Podgorač, 19)

¹¹³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Selo Hinkovcvi zabilježeno je 1407. god. kao Hynkowch koje je pripadalo Podgoraču. J. Bösendorfer tvrdi da položaj ovog naselja treba tražiti na lokalitetu Lukavci. U dokumentu iz 1489. god. spominje se Hynkwyth possessio na motičkom posjedu u blizini Motičine. (Bösendorfer, Črtice, 111) J. Jančula tvrdi da se ovo naselje 1407. god. spominje kao Hinkovci i Hynkowch te smatra da je smješteno na lokalitetu Inkavci. (Jančula, Predturska, 62) Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2.

sinc(i) spominje se, prema Katarini Milanović Paulić, u srednjem vijeku. Ovo selo spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. god. te u popisu Caraffine komisije iz 1702. god. Predij Ostrošinci bio je nenaseljen sve kraja 19. st. Položaj naselja Ostrosinc(i) treba tražiti na području današnjeg sela Ostrošinci, jugoistočno od sela Podgorač i ceste Našice - Podgorač - Osijek, odnosno Đakovo.¹¹⁴

Napušteno naselje Csesinie spominje se u popisima s početka 18. st. i 1703. god. kao istočna granica sela Šaptinovci. U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. spominje se napušteno naselje Csrenchina. Ive Mažuran tvrdi da položaj ovog sela treba tražiti između Klokočevca, Teodorovca i Šaptinovca. U popisu Caraffine komisije iz 1702. god. spominje se napušteno selo Zerczina. Selo Csercsnie, Csesinie, Zerczina, Czerehina i Csrenchina isto je naselje, samo se radi o različitom pisanju što se može utvrditi na temelju opisa granica spomenutog naselja.¹¹⁵

Prema popisu Caraffine komisije iz 1698. god. napušteno selo Pritišnica okruženo je šumama. Ovo naselje danas više ne postoji a njegovo se sačuvalo u imenu šume te u prezimenu Pritišanac. Ovo naselje treba tražiti na području šume Pritišnica između rijeke Vučice i potoka Bukvik, sjeveroistočno od naselja Klokočevci.¹¹⁶

U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. spominje se napušteno mjesto Rascze, a u popisu Caraffine komisije iz 1702. god. spominje se, kao istočna granica sela Feričanci te se navodi zajedno s selom Giurgovacz. Napušteno selo Ratsie vjerojatno je istovjetno selu Rascze i Rostie. Lokaciju ovog naselja treba tražiti u blizini Sušina jer ih popisivač iz 1698. god. popisao zajedno.¹¹⁷ Napušteno selo Gjurgjinovacš spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. god. te 1702. god.. Selo Gjurgjinovacš treba tražiti na području predija Đurdenovac, sjeverno od Našica.¹¹⁸ Mikisnia mala ima isti položaj kao selo Mikiczina koje se spominje u popisu Caraffine komisije iz 1698. i 1702. god..¹¹⁹ Ive Mažuran pretpostavlja da se Mikiczina nalazila na mjestu današnjeg sela Teodorovac.¹²⁰

Napušteno selo Pribiševac spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. god.. Ovo je selo naseljeno 1746. god. naseljenicima iz Zrina. Selo Pribiszavecz treba tražiti na mjestu današnjeg sela Pribiševci, jugoistočno od Đurdenovca.¹²¹ Napušteno naselje Dolanczi treba tražiti na području oranice Dolanci koje se nalaze između Našičke rijeke i Ribnjaka Brezničkog.¹²²

Ostalim naseljima (Bubisavecs, Dobiiancsi, Klassovo, Insicšii, Oklusicša, Bencseveci, Votitari, Preblaka, Vidakoveci, Poradovacz, Basziu mala, Jusicsij, i Blaszo) nije moguće odrediti položaj. Naime, na topografskoj karti nije sačuvan toponim koji bi nas upućivao na položaj ovih naselja. Nažalost toponimi su se izgubili tijekom dva stoljeća te ova naselja nisu spomen na svoje postojanje.

¹¹⁴ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Ostrossinczi se spominju i kao Ostrosincsi. Katarina Milanović Paulić tvrdi da je ovo selo pripadalo 1477. god. gradu Podgoraču. (Milanović Paulić, Podgorač, 18) Selo Ostrošinci spominje se 1698. god. kao napušteno selo Ostrosicz a 1702. god. predij Oszrosincze kao istočna granica sela Podgorie. (Mažuran, Popis, 97 i Ive Mažuran, Popis zapadne i srednje Slavonije 1698. i 1702. godine, Grada za historiju Osijeka i Slavonije, knj. 2, Historijski arhiv u Osijeku, Osijek, 1966, 110. (dalje: Mažuran, Popis zapadne) Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2.)

¹¹⁵ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Mažuran, Popis, 414 i bilj. 254 te Smičiklas, Slavonija, 287. Nije poznat položaj ovog naselja.

¹¹⁶ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Mažuran, Popis, 413. Pritischniza je zapisana kao Pritisznicša i Pritischnicza. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4.)

¹¹⁷ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Mažuran, Popis, 431 i Smičiklas, Slavonija, 281.

¹¹⁸ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Mažuran, Popis, 421 i Smičiklas, Slavonija, 281 i 287. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Đurdenovac 037-3-3.)

¹¹⁹ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35. Mažuran, Popis, 412-413 i Smičiklas, Slavonija, 287.

¹²⁰ Mažuran, Popis, 412, bilj. 250.

¹²¹ HDA AUCB, fasc. 132, br. 37. U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. selo Pribiševac spominje se kao Pribisevacz, Pribisavacz, Pribisavecz i Pribisevczy. (Mažuran, Popis, 413) HDA, VŽ, kut. 1, spis br. 9 i NAZ, AD, kut. 17, spis br. 757. Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Đurdenovac 037-3-3.

¹²² HDA AUCB, fasc. 132, br. 37. Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4.

Granice Našičkog vlastelinstva prema izvorima s početka 18. st.

Popisi iz početka 18. stoljeća 18. stoljeća i 1703. god.) donose opise međa naselja našičkog vlastelinstva. Nažalost, ti dokumenti donose podatke samo o susjednim naseljima te nije moguće točnije utvrditi međe ovog vlastelinstva. Ovakvo opisane međe naselja na našičkom vlastelinstvu vrlo su neprecizne i nejasne. Naime, u opisima se navode naselja ali se vjerojatno misli na teritorij pojedinih susjednih naselja. Teritorija naselja neprecizno je određena te nije moguće točnije utvrditi pravac kretanja međa vlastelinstva. U tome ne pomaže ni podatak o veličini pojedinog teritorija, jer je površina teritorija pojedinog naselja navedena u satima hoda¹²³. Budući nije poznata ekvivalentna vrijednost sata hoda u kilometrima nemoguće je utvrditi približnu veličinu pojedinog teritorija.

Sjeverna međa ovog vlastelinstva kretala je od napuštenog sela Bokusi¹²⁴ preko beskorisne krčevine Certa¹²⁵ i područja valpovačke šume¹²⁶ do šume zvane Koski¹²⁷; istočna je granica išla od šume zvane Koska preko sela Koska¹²⁸ do sela Brasevci¹²⁹, južna od sela Brasevci preko sela Podgorie¹³⁰ i sela Borouik¹³¹ do sela Granicze¹³² a zapadna je međa išla od sela Granicze preko sela Lonsa¹³³ do sela Gradisce¹³⁴ pa dalje na sela Gazi¹³⁵ i rijeku Haracsanska¹³⁶ do napuštenog sela Bokusi.

¹²³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32.

¹²⁴ HDA AUCB, fasc. 132, br. 27, 34, 35 i 37. Bokusi se spominje kao Bosensi, Pockschich i Pogschich. U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. navodi se da je ovo selo napušteno. Popis Caraffine komisije iz 1702. god. navodi da je selo napušteno prije 20 godina. (Mažuran, Popis, 413 i Smičiklas, Slavonija, 287) Selo je bilo na orahovičkom vlastelinstvu. Danas je to selo Bokšić.

¹²⁵ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Nije moguće utvrditi položaj ove krčevine. Vjerojatno se nalazila negdje na području valpovačkog vlastelinstva.

¹²⁶ Isto. Ovdje se vjerojatno misli na šumu u sklopu valpovačkog okruga. Nemoguće je točnije utvrditi o kojoj je šumi riječ te se može pretpostaviti da bi to mogla biti Lacička šuma ili neka druga šume (Obod, Obodak, Trstenik i Urbarija). (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

¹²⁷ Isto. Ova se šuma nalazila vjerojatno u okolici sela Koška.

¹²⁸ Isto. Spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1702. god.. (Smičiklas, Slavonija, 123) Selo Koska je na valpovačkom vlastelinstvu. Danas je to selo Koška.

¹²⁹ Isto. Brasevci su zabilježeni i kao Brasevczij. U popisu Caraffine komisije iz 1702. god. navodi se da je selo napušteno u vrijeme Bečkog rata, a naseljeno je 1697. god.. (Mažuran, Popis zapadne, 107-108) Selo Brasevci je na akovačkom vlastelinstvu. Danas je to selo Bračevci.

¹³⁰ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. U popisu Caraffine komisije iz 1702. god. navodi se da je selo napušteno u vrijeme Bečkog rata, a naseljeno je 1699. god.. (Mažuran, Popis zapadne, 110) Selo Podgorie je dakovačkom vlastelinstvu. Selo Podgorie danas je selo Podgorje Bračevačko.

¹³¹ Isto. U popisu Caraffine komisije iz 1702. god. spominje se predij Borouik. (Mažuran, Popis zapadne, 110) Selo Borouik nalazi se na dakovačkom vlastelinstvu. Danas je to selo Borovik.

¹³² Isto. Opisano je u popisu Caraffine komisije iz 1698. god.. (Mažuran, Popis, 286-287) Granicze je selo na isusovačkom kutjevačkom vlastelinstvu. Danas je to selo Granice.

¹³³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32, 35 i 37. Lonsa je zabilježen kao Lonshiza, Lontshiza i Loschicza. Ovo selo spominje se u popisu Caraffine komisije 1698. god. kao napušteno selo, (Mažuran, Popis, 91-92) a 1702. god. kao naseljeno selo Longysicza. (Smičiklas, Slavonija, 182) Selo Lonsa je na isusovačkom kutjevačkom vlastelinstvu. Danas je to selo Londžica koja ima zaseoke Malu i Veliku Londžicu te Marinović brdo.

¹³⁴ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Selo Gradisce je pripadalo isusovačkom kutjevačkom vlastelinstvu. Spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. i 1702. god.. (Mažuran, Popis, 291-292 i Smičiklas, Slavonija, 180-181) Danas je to selo Gradište.

¹³⁵ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32, 35 i 37. Gazi se spominje kao Garzii, Gase, Gaz i Gassie. Selo Gazi je u sastavu Orahovačkog vlastelinstva. Spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. i 1702. god.. (Mažuran, Popis, 399-401 i Smičiklas, Slavonija, 282) Danas je to selo Gazije.

¹³⁶ HDA AUCB, fasc. 132, br. 35 i 37. Haracsanska je zabilježen kao Harancsnzka. Nije poznato koja je to danas rijeka. Ona je tekla granicom našičkog i orahovičkog vlastelinstva.

Iz svega se može reći da je međa ovog vlastelinstva išla ovim pravcem. Sjeverna međa ovog vlastelinstva kretala je od selo Bokšić, napuštenog početkom 18. stoljeća, preko beskorisna krčevina Certa i područja valpovačke šume do šume zvane Koski. Istočna međa išla je od šume zvane Koška preko sela Koška do sela Bračevci. Južna je granica nastavljala od sela Bračevci preko sela Podgorie Bračevačko i sela Borovik do sela Granice, a zapadna od sela Granice preko sela Londžica do sela Gradište pa se granica protezala dalje prema selu Gazije i rijeku Haracsanska te je išla do napuštenog sela Bokšić.

Iz ovakog opisa granica našičkog vlastelinstva može se reći da je vlastelinstvo graničilo na sjeveru s valpovačkim vlastelinstvu, na istoku s valpovačkim i đakovačkim vlastelinstvom, na jugu s đakovačkim i kutjevačkim vlastelinstvom te na zapadu s kutjevačkim i orahovičkim vlastelinstvom. Nažalost više od toga nije moguće zaključiti na temelju popisu vlastelinstva s početka 18. st. (početak 18. st. i 1703. god.). Detaljnije određivanje granica našičkog vlastelinstva moguće je na temelju popisa ovog posjeda iz 1721. i 1723. god.

Granice Našičkog vlastelinstva prema popisu s kraja prve četvrtine 18. st.

Međe našičkog vlastelinstva mnogo su detaljnije opisane u popisima iz 1721. i 1723. god.. U njima, također, nisu opisane međe ovog posjeda, nego naselja, ali su puno detaljnije pa ih je moguće preciznije odrediti.¹³⁷

Prema popisu iz 1721. god. sjeverna granica posjeda išla je od šume¹³⁸ koja dijeli selo Šeptinovac¹³⁹ od Pogschich Luckavaz¹⁴⁰ do u rijeku Wuzizu¹⁴¹. Rijeka Wuziza je ostala sjeverna granica posjeda sve do Pritischnize¹⁴². Od ove šume granica je išla cestom¹⁴³ nastavljajući istim smjerom ravno sve do mosta na rječici Moditschna¹⁴⁴. Od tog je mosta spomenuta rijeka granica sjevernim dijelom sve do utoka u rječicu Franikovich¹⁴⁵. Rječica Franikovich bila

¹³⁷ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 27, 28, 32 i 34.

¹³⁸ Isto. Ovu šumu, vjerojatno, treba tražiti na području oranica Komadi, Grede i Ciglana. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3)

¹³⁹ Isto. Selo Šaptinovi spominje se u popisu Caraffine komisije iz 1698. god. (Mažuran, Popis, 412) Ovo je selo do 1721. god. u sastavu našičkog, a od kraja iste godine valpovačkog vlastelinstva. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3)

¹⁴⁰ Isto. Pogschich Luckavaz je danas selo Bokšić-Lug. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3)

¹⁴¹ Isto. Vidi bilj. 60. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3 i sekcija Jelisavac 037-3-4)

¹⁴² Isto. Opis sela Šaptinovi. Vidi bilj. 102. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

¹⁴³ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. U popisu se navodi koja je to cesta. Vjerojatno je to cesta prema Valpovu, odnosno Donjem Miholjcu.

¹⁴⁴ Isto. Područjem sela Donja Motičina protiče Rijeka, a od Donje Motičine rječica Bukovik. Na području sela Šaptinovi i Klokočevci protiču potoci Iskrice i Bukovik. Obje ove rječice utiču u rijeku Vučicu pa je nemoguće da bi rječice Motičina i Franikovich bile potoci Iskrice i Bukovik. Vjerojatno je popisivač pogrešno opisao sjevernu granicu sela Klokočevci. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3 i sekcija Jelisavac 037-3-4)

¹⁴⁵ Isto. Franikovich je zabilježen kao Frankovitsch i Frainkovicz. Na karti nema rječice Franiković. Na području sela Šaptinovi i Klokočevci protiču potoci Iskrice i Bukovik. Prema opisu granica rječica Franiković trebala bi biti rječica Bukovik. Nažalost, rječica Bukovik utječe u Vučicu, a ne u baru Bišiza. Vjerojatno je popisivač pogrešno opisao granice sela Klokočevci. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

¹⁴⁶ Isto. Bischiza se spominje kao Pischicza. Ova je bara bila na granici između našičkog i valpovačkog vlastelinstva. Prema opisu granica sela Klokočevci, sjeverna granica ovog naselja i vlastelinstva išla je od ove bare do bare Obod, pa njezin položaj vjerojatno treba tražiti na području šuma Topolovac i Ražljevo koje se nalaze blizu rijeke

je međa vlastelinstva sve do utoka u baru Bischiza¹⁴⁶ a odatle je bara Bischiza granica sve do bare Obod¹⁴⁷. Od bare Obod međa je išla do mjesta Masler¹⁴⁸.

Analizom toponima na topografskoj karti utvrdio sam da većina ovih toponima nije ostao sačuvan do danas. Međutim, uz pomoć postojećih toponima moguće je pretpostaviti kuda je prolazila granica ovog vlastelinstva. Iz toga se može reći da je sjeverna granica išla od oranice Komadi, Grede ili Ciglana, koja je dijelila selo Šaptinovec od sela Bokšić Luga, do rijeke Vučice. Rijeka Vučica ostala je granicom sve do šume Pritišnica. Od šume Pritišnica nastavljala je cestom istim smjerom do mosta na rječici Motičina(?) a od mosta rječica Motičina ostaje sjevernom stranom riječice granica sve do utoka u rječicu Franiković(?). Tom je rječicom granica nastavlja sve do utoka u baru Bišica koja je vjerojatno bila na području šuma Topolovac i Ražljevo. Područjem šuma Topolovac i Ražljevo išla je sjeverna granica vlastelinstva sve do šume Obod gdje je u prošlosti bila bara Obod. Od šume Obod granica se proteže do šume Maclenačka bara.

Istočna međa vlastelinstva išla je od mjesta Masler do područje drva zvanog Sokolova Joha¹⁴⁹ pa kroz šumu¹⁵⁰ pravo na baru Ordani¹⁵¹. Od bare Ordani nastavljala je međa ravno istim pravcem na drugu stranu do područja stabla hrasta zvanog Sancti Martini Rast označenog znakom križa.¹⁵²

Istočna granica vlastelinstva nastavljala je od šume Maclenačka bara do šume Egmeč i oranice Ćuskovac, sjeverozapadno od sela Koška. Od šume Egmeč i oranice Ćuskovac granica je išla kroz šume između sela Niza i Koška, koje danas ne postoje pravo na baru Ordanja na čijem području danas treba tražiti selo Ordanja. Od područja tog sela granica je išla ravno istim pravcem na drugu stranu do područja stabla hrasta zvanog Sancti Martini Rast označenog znakom križa koji se nalazio između sela Ličani, Ledenik, Babjak i Lug Subotički a južno od sela Ličani i Ledenik.

Južna je granica počinjala od područja stabla hrasta zvanog Sancti Martini Rast označenog križem ravno pa je nastavljala na mosta¹⁵³ i započinjala rijekom¹⁵⁴ uspinjući se do utoka rje-

Vučice a na pravcu su prema šumi Obod. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

¹⁴⁷ Isto. Opis sela Klokočevci. Šuma Obod smještena je između Lacičke šume i rijeke Vučice. Južno od rijeke Vučice, a između šume Brezovac te potoka Lapovac prostire se i šuma Obodak. Najvjerojatnije ovdje treba tražiti baru Obod. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Jelisavac 037-3-4)

¹⁴⁸ Isto. Opis trgovišta Našice. Masler se spominje kao Maslen. Mjesto Masler najvjerojatnije je postojalo na području šuma Maclenačka bara koja se prostire između rijeke Vučice i ceste za selo Laciće. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3)

¹⁴⁹ Isto. Sokolova Joha je, vjerojatno, na području šume Egmeč i oranice Ćuskovac, sjeverozapadno od sela Koška. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3) Nažalost, nemam dokaza za ovu tvrdnju budući da nema sličnog toponima na tom području.

¹⁵⁰ Isto. Ova se šuma vjerojatno prostirala između sela Niza i Koška jer se navodi da je šuma na putu za baru Ordani. Ova šuma danas više ne postoji. Posječena je tijekom 19. st. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3)

¹⁵¹ Isto. Vidi bilj. 38.

¹⁵² Isto. Ovdje završava opis granica sela Podgorača iz 1721. god. Sancti Martini Rast je zabilježen kao Sanctus Marten Rast. Sancti Martini Rast treba tražiti između naselja Babjak, Lug Subotički te južno od mjesta Ličani i Ledenik. Naime, napuštena sela Ličani i Ledenik spominju se u popisu našičkog vlastelinstva iz 1703. god.. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Koška 037-4-3)

¹⁵³ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28. Most se, najvjerojatnije, nalazio na rječici Dubovik, koja protiče u blizini sela Razbojište, a južno od naselja Podgorač. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁵⁴ Isto. Spomenuta rijeka je najvjerojatnije rječica Dubovik. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁵⁵ Isto. Vidi bilj. 66.

¹⁵⁶ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 35. Vidi bilj. 100.

čice zvane Czerniza¹⁵⁵ koji dijeli predij Ostrossinczi¹⁵⁶ i oranicu Czernoza¹⁵⁷ od đakovačkog vlastelinstva, odnosno sela Podgorie¹⁵⁸. Odatle je ovaj potok međa sve do izvora¹⁵⁹ i granice doline Czernacz¹⁶⁰. Granica se dalje uspinjala preko oranica¹⁶¹ i velikog drveta obraslog trnjem koji se zove Oskorus¹⁶² do ceste i puteljka. Međa vlastelinstva išla je dalje pokraj ovog puteljka te se spuštala niz brdo do rječica Tuorilacz¹⁶³ i Salicem¹⁶⁴ prolazeći područjem zvanim Radivojevo Verbo¹⁶⁵ između označenih krušaka pokraj spomenutih rječica. Granica je išla od Radivojeve vrbe ovim rječicama uspinjući se do brda Kerst¹⁶⁶ i stare ceste zvane Apice Kersti put¹⁶⁷. Od Apice Kersti put granica je nastavljala istim pravcem do izvora Prasnica¹⁶⁸ i Kerst¹⁶⁹ pa je zaokretala na kraljevsku cestu¹⁷⁰ sve do Batina Mekota¹⁷¹ koja je odvajala našičko od kutjevačkog vlastelinstva. Od Batinih Mekota granica je išla do Zerle Semble¹⁷² te je nastavljala dalje na kraljevsku cestu¹⁷³ koja je odvajala selo Zoljan od sela Lontshiza¹⁷⁴ na kutjevačkom vlastelinstvu.¹⁷⁵ Vlastelinska je međa išla od kraljevske ceste preko

¹⁵⁵ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28. Između sela Ostrošinci i Podgorja Bračevačkog prostiru se oranice Crnac i Crnačka bara te šuma Crnac. Najvjerojatnije je preko tih oranica išla granica između našičkog i đakovačkog vlastelinstva. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁵⁸ Isto. Vidi bilj. 116.

¹⁵⁹ Isto. U blizini oranice Crnac nalaze se izvori Majke, Ribnjak i Stupa. Budući da izvori Ribnjak i Stupa izviru jugozapadno od sela Podgorje Bračevačkog koje je bilo u sastavu đakovačkog vlastelinstva, može se pretpostaviti da je izvor na granici našičkog i đakovačkog vlastelinstva izvor Majke, istočno od sela Podgorje Bračevačkog. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁶⁰ Isto. Dolina Crnac je, vjerojatno, danas oranica Crnac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁶¹ Isto. Oranica o kojoj je riječ najvjerojatnije je šuma Jasik, jer je na pravcu prema brdima Tvorlovac i Karlovac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁶² Isto. Drvo Oskoruša, najvjerojatnije, se nalazi na brežuljku Tvorlovac jer se iza njega granica spušta do izvora Tvorlovac koji izvire u podnožju ovog brežuljka. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁶³ Isto. Vidi bilj. 67.

¹⁶⁴ Isto. Vidi bilj. 75.

¹⁶⁵ Isto. Radivojeva Vrba vjerojatno je bila na brežuljku Tvorlovac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁶⁶ Isto. Brdo Krst treba tražiti na području brežuljka Karlovac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁶⁷ Isto. Cesta Apice Kersti put vjerojatno se nalazila na području brežuljka Karlovac. Vjerojatno je to bio nekakav šumska cesta koju je danas nemoguće točnije odrediti.

¹⁶⁸ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Rječica Breznica izvire u podnožju brežuljka Karlovac pa izvor Breznica treba tražiti u podnožju brežuljka Karlovac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁶⁹ Isto. Izvor Krst spominje se zajedno s izvorom Breznica. Budući je izvor Breznicu u podnožju brežuljka Karlovac, može se pretpostaviti da je i izvor Krst bio u podnožju ovog brežuljka. Danas na ovom području nema izvora Krst. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Podgorač 055-1-2)

¹⁷⁰ Isto. Nije poznato o kojoj je cesti riječ. Ova je cesta bila južna granica sela Ceremošnjak te je razdvajala sela Ceremošnjak i Granice. Vjerojatno je to bila cesta Našice - Dakovo, koja danas prolazi sjeverno od sela Ceremošnjak.

¹⁷¹ Isto. Opis sela Ceremošnjak. Nije poznata lokacija Batine Mekote. Ovaj toponim, vjerojatno, treba tražiti u šumi na području Nikinog brda, južno od sela Ceremošnjak. Naime, šuma na području Nikinog brda nalazi se na pravcu kojim prolazila južna granica ovog vlastelinstva. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁷² Isto. Zerlene Semble zabilježeno je i kao Zerlene Semle. Zerlene Semble treba najvjerojatnije tražiti u šumi na području Crne klade jer je ovim pravcem prema popisu išla granica našičkog vlastelinstva. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁷³ Isto. Kraljevska cesta je, vjerojatno, cesta Našice - Požega - Osijek, odnosno Đakovo koja prolazi kroz sela Zoljan i Gradac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁷⁴ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32, 35 i 37. Vidi bilj. 119.

¹⁷⁵ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Opis sela Zoljan.

Stubal¹⁷⁶ do izvora Totschka¹⁷⁷ i Schalika¹⁷⁸ koji su dijelili našičko vlastelinstvo od sela Lonshiza na kutjevačkom vlastelinstvu.

Za razliku od istočne granica na kojoj sam uspio utvrditi tek poneki toponim na granici ovog vlastelinstva, na južnoj međi moguće je utvrditi više toponima. Južna granica je najduža međa ovog vlastelinstva. Južna je granica počinjala od područja stabla hrasta Sancti Martini Rast označenog znakom križa koji se nalazio između sela Ličani, Ledenik, Babjak i Lug Subotički, a južno od sela Ličani i Ledenik pa je nastavljala ravno od mosta na rječici Dubovik istoimenom rječicom uspinjući se do utoka rječice Crnac koja je dijelila predij Ostrošinci, oranicu Crnac i Crnačka bara te šumu Crnac od sela Podgorje Bračevačko na đakovačkom vlastelinstvu. Odatle je potok Crnac bio međa sve do izvora Majke i ruba oranice Crnac i Crnačka bara te šume Crnac. Granica se dalje uspinjala preko šume Jasik i velikog drveta zvanog Oskoruša, koje je obraslo trnjem na brežuljku Tvorlovac, do ceste i puteljka. Granica je nastavljala pokraj ovog puteljka te se spuštala niz brdo Tvorlovac do rječica Tvorlovac i Salicem(?) prolazeći područjem zvanim Radivojeva Vrba između označenih krušaka pokraj ovih rječica. Granica je dalje išla od područja zvanog Radivojeve vrbe rječicama Tvorlovac i Salicem(?) uspinjući se do brežuljka Karlovac i šumske ceste na ovom brežuljku. Od šumske ceste na brežuljku Karlovac granica je nastavljala istim pravcem do izvora Breznica i Krst a odatle je međa zaokrenula na kraljevsku cestu koja je granica sve do šume na brežuljku Nikino brdo koja je odvajala našičko od kutjevačkog vlastelinstva. Odatle je granica išla do šume na području brežuljku Crna klada te se granica nastavljala na cestu Našice - Požega koja je odvajala selo Zoljan od sela Londžica na kutjevačkom vlastelinstvu. Vlastelinska je međa nastavljala kraljevskom cestom do izvora Stublić ili šume Stublić pa dalje do izvora Točak i Šalika, jugozapadno od utvrde Bedemgrad te južno od Starog Gradca koji dijele našičko od kutjevačkog vlastelinstva.

Zapadna granica vlastelinstva išla je od izvora Totschka i Schalika na puteljak¹⁷⁹ i cestu¹⁸⁰ te do označenog hrasta koji dijeli brdo Apex¹⁸¹. Odatle je granica išla ravno na staru utvrdu¹⁸² i dalje u rječicu Slatina¹⁸³ pa se uspinjala uz brdo Apex do mosta Lubica¹⁸⁴ te je nastavljala

¹⁷⁶ Južno od današnjeg sela Gradac nalazi se izvor Stublić. Isto tako južno i jugoistočno od ceste Našice - Požega nalazi se šuma Stublić. Na ovom području, vjerojatno, treba tražiti toponim Stubal. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁷⁷ Isto. Izvor Točak izvire jugoistočno od utvrde Bedemgrada te južno od Starog Gradca. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁷⁸ Isto. Izvor Šalika nalazio se, prema popisu, u blizini izvora Točak pa i izvor Šalika treba tražiti jugoistočno od utvrde Bedemgrad iako ga nema na tom području. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁷⁹ Isto. Nije jasno o kojem je puteljku riječ.

¹⁸⁰ Isto. Nije poznato koja je ovo cesta.

¹⁸¹ Isto. Opis sela Gradac. U popisu se navodi da je granica išla od izvora Točak i Šalika preko puteljka i ceste do brda Apex. Riječ apex u prijevodu s latinskog znači vrh pa se može pretpostaviti da se ovdje radi o jednom vrhu na području Krmđije. Brdo Apex treba tražiti na području Male i Velike brazde jugoistočno od utvrde Bedemgrada i južno od Starog Gradca jer se ova dva plato nalaze na pravcu međa našičkog vlastelinstva. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁸² Isto. Na području našičkog vlastelinstva postoji samo jedna srednjovjekovna utvrda. Aleksandar iz plemena Aba dobio je 1310. god. dozvolu od Karla I Roberta da izgradi utvrdu na svom posjedu. Krajem 14. i poč. 15. st. (1396., 1403., 1404., 1406., 1407., 1408., 1424., 1432., i 1489.) spominje se kao castrum. Kralj Žigmund Luksemburški dodijelio je 1407. god. ovaj grad Nikoli Gorjanskom. Poslije izumrca obitelji Gorjanski, grad Našice bio je u posjedu Nikole Iločkog te možda Ivaniša Korvina. Turci su osvojili grad Našice 1541. god. te je u njihovoj vlasti sve do 1687. god. (Cvekan, Franjevci, 23-26; Danica Pinterović, "Povijest Našica (povodom iskapanja 1953. i 1954. godine)", Osječki zbornik IV, Osijek 1954., 56-57 (dalje: Pinterović, Povijest Našica); Zorislav Horvat, "Bedemgrad - Našice", Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, br. 4/1977, Zagreb, 1977., 8 (dalje: Horvat, Bedemgrad) i Srećko Majstorović, Našice kroz 700 godina 1229-1929., Slavonski Brod 1973., 19-20 (dalje: Majstorović, Našice). U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. spominje se stari ruševni grad «arx ruderosa» (Mažuran, Popis, 89) Danas je to utvrda Bedemgrad, sjeveroistočno od Starog Gradca na platou promjera 50 m na brežuljku 408 metara nadmorske visine. Od ove utvrde ostala je sačuvana samo ulazna kula. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

ravno u brdo Bielo¹⁸⁵ koji je na granici našičkog i kutjevačkim vlastelinstvom. Od brda Bielo granica je nastavljala istim smjerom zapadnom stranom preko izvora Dobra voda¹⁸⁶ koji je graničio s kutjevačkim vlastelinstvom do sjeverne međe sa selom Gase¹⁸⁷ na orahovičkom vlastelinstvu. Odatle je granica išla do brda koji se uzdizao preko puteljka zvanog Gasanski put¹⁸⁸ te do Pieskovich¹⁸⁹ i Oraschi¹⁹⁰. Od Oraschi međa je išla preko Gruschkovaz¹⁹¹ i označenog drveta do Bischizij¹⁹². Od Bischizij granica je nastavljala preko Bashilovaz¹⁹³, puteljka Golubovaz¹⁹⁴ i brda¹⁹⁵ sve do sela Susniari¹⁹⁶. Odatle je međa išla do livada Panteliza¹⁹⁷ pa dalje pravo na cestu koja je granica do Krivatsch Bara¹⁹⁸ i Babin grob¹⁹⁹. Od Krivatsch bare i Babinog broda granica je nastavljala do šume koja je dijelila selo Šaptinovci i Pogschich Luckavaz.²⁰⁰

¹⁸³ Isto. Rječicu Slatina treba tražiti na području rječice Slatinskog jarka u šumi, sjeverno od utvrde Bedemgrad. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁸⁴ Isto. Opis sela Gradac. Most Lubica zabilježen je i kao Lubiza. Ovaj je most treba tražiti na potoku Lanište sjeverno od utvrde Bedemgrad. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Našice 055-1-1)

¹⁸⁵ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32, 35 i 37. Prema popisu našičkog vlastelinstvu brdo Bielo bilo je granica između našičkog i kutjevačkog vlastelinstva. Analizom topografske karte u mjerilu 1:25.000 može se pretpostaviti da je granica išla preko brežuljka Dugačke Kose na kotu Božin grob, jugozapadno od Gornje Motičine. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Kutjevo 374-2-2)

¹⁸⁶ HDA, AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Sjeverno od kote Božin grob postoji izvor. Na topografskoj se karti ne navodi se ime ovog izvora. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Kutjevo 374-2-2)

¹⁸⁷ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28, 32, 35 i 37. Vidi bilj. 121.

¹⁸⁸ HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Gasanski put je zabilježen kao Gaesanskij put. Gasanski put vjerojatno je cesta koja je vodila do sela Gazije. Može se pretpostaviti da je to put koji je vodio preko šume na platou Kutjev put na šumsku cestu koja vodi preko šume Staklana do Gazija. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Kutjevo 374-2-2)

¹⁸⁹ Isto. Jugozapadno od sela Gazije i sjeverozapadno od sela Gornja Motičina nalaze se šume Peskovi. Na ovom području treba tražiti Pieskovich. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Kutjevo 374-2-2)

¹⁹⁰ Isto. Opis sela Gornja Motičina. Oraschi bi se trebao nalaziti između šume Peskovi i šuma Ruškovac. Na tom području nema toponima sličnog imena. Toponim Oraschi treba tražiti na područja šuma Kojčin gaj i Kurjačar, livade Podgajna i šume Hrastovac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Kutjevo 374-2-2)

¹⁹¹ Isto. Kruškovac se spominje 1462. god. Lezao je između Našica, Feričanaca i Orahovice. (Bösendorfer, Crlice, 112) J. Jančula navodi da se selo Kruškovac spominje 1462. god. kao Korwskawacz. (Jančula, Predturska, 64) Popis Caraffine komisije iz 1698. god. navodi da je istočna granica sela Gazije selo Motičina sve do položaja Kruškovacz. (Mažuran, Popis, 400) Selo Gruschkovacz vjerojatno je selo Kruškovac, a danas je to najvjerojatnije šuma Ruškovac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Feričanci 324-4-4)

¹⁹² Isto. Nije poznat položaj mjesta Bischizij. Vjerojatno je na pravcu šume Ruškovac - Božilovac. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Feričanci 324-4-4)

¹⁹³ Isto. Božilovac se spominje 1472. god. kao Bosilowcz, a 1489. kao Bosilazh, a pripadao je kaštelu Motočina. (Bösendorfer, Crlice, 108) Bashilovaz je danas Božilovac, južno od Feričanca, gdje se prostiru vinogradi Feričanačkog vinogorja. i sekcija Đurdenovac 037-3-3)

¹⁹⁴ Isto. Na putu do sela Sušine nalazi se šuma Golubovac. Najvjerojatnije ovdje treba tražiti puteljak Golubovaz. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Đurdenovac 037-3-3)

¹⁹⁵ Isto. Na karti nema brda na putu do sela Sušine jer je naselje smješteno u nizini. Jedine dvije uzvisine su kote 109,6 m jugoistočno od sela Beljevina i kota 108,5m istočno od sela Sušine. Očito je riječ o greši popisivača te je moguće jednu od tih kota upisao kao brdo.

¹⁹⁶ HDA AUCB, fasc. 132, br. 32 Opis sela Donja Motičina. U popisu Caraffine komisije iz 1698. god. spominje se napušteno mjesto Szusnina. (Mažuran, Popis, 431) Selo Sušine prvi put kao naseljeno mjesto javlja se u popisu iz 1721. god., a zabilježen je kao Susniari. Danas je to selo Sušine. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Đurdenovac 037-3-3)

¹⁹⁷ HDA AUCB, fasc. 132, br. 27, 32 i 34. U opisu sela Šaptinovci piše da je granica selo Bokšić, koji pripada Orahovičkom vlastelinstvu, te je započinjala s livadom Panteliza. Ova livada je, vjerojatno, ili livada Pustara ili livada Kremenjača. Nažalost, za ovu tvrdnju nema dokaza, osim što su smještene između Šaptinovaca i Bokšića.

¹⁹⁸ Isto. Vidi bilj. 35.

¹⁹⁹ Isto. Babin grob se, vjerojatno, nalazio na području livada Urbarija. Nažalost, nema dokaza za ovu tvrdnju, ali buduću je spomenuta livada na pravcu kuda je, prema popisu, išla granica vlastelinstva vjerojatno ovdje treba tražiti Babin grob. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Đurdenovac 037-3-3)

²⁰⁰ Opis sela Šaptinovci

Zapadna granica vlastelinstva išla je od izvora Totschka i Schalika na puteljak i cestu pa do označenog hrasta koji dijeli brdo Malu i Veliku brazdu. Odatle je granica išla ravno na utvrdu Bedemgrad i dalje u rječicu Slatinski jarak pa se uspinjala uz brdo Apex do mosta Lubića na potoko Lanište te dalje ravno preko brda Dugačka kosa na kotu Božin grob koji je granica sa kutjevačkim vlastelinstvom. Od kote Božin grob granica je nastavljala istim smjerom zapadnom stranom do izvora Dobra voda kojeg treba tražiti podno kote Božin grob. Odatle je granica išla do sjeverne međe sa selom Gazije na orahovičkom vlastelinstvu pa se nastavljala preko brda, koji se uzdiže preko puteljka Kutjev put, te šume Peskovi i dalje do Oraschi, koja bila na području šuma Kojčin gaj i Kurjačar, livade Podgajna i šume Hrastovac. Od Oraschi međa je išla do šume Ruškovac pa odatle preko označenog stabla do Bischizij. Od Bischizij granica je nastavljala preko vinograda na položaju Božilovac i šume Golubovac pa u brdo, jugoistočno od sela Beljevina, sve do sela Sušine. Od sela Sušine granica išla do livada Pustara i Kremenjača te ravno na cestu koja je granica do livada Blata i Urbarija. Odatle je granica nastavljala do šume koja je dijelila selo Šaptinovci i Bokšić Lug gdje se i završavala.

Na kraju pogledajmo kuda je išla granica našičkog vlastelinstva u prvoj četvrtini 18. stoljeća. Granica je započinjala od oranice Komadi, Grede ili Ciglana, koje su dijelile selo Šaptinovec i Bokšić Lug, te je nastavljala do rijeke Vučice. Rijeka Vučica bila je granicom sve do šume Pritišnica. Odatle je međa išla cestom istim smjerom do mosta na rječici Motičina(?). Rječica je Motičina ostala je sjevernom stranom rječice granica sve do utoka u rječicu Franiković(?) koja je bila granica sve do utoka u baru Bišica, odnosno do područja današnjih šuma Topolovac i Ražljevo. Odatle je sjeverna granica vlastelinstva išla preko šume Obod, gdje je u prošlosti bila bara Obod, i šume Maclenačka bara sve do šume Egmeč i oranice Čuskovac, sjeverozapadno od sela Koška.

Od šume Egmeč i oranice Čuskovac granica je išla kroz šume između sela Niza i Koška koje danas ne postoje, ravno prema bari Ordanja na čijem području danas treba tražiti selo Ordanja. Od područja sela Ordanja granica je nastavljala istim pravcem na drugu stranu prema području hrastovom stabla zvanog Sancti Martini Rast označenog znakom križa koji se nalazio između sela Ličani, Ledenik, Babjak i Lug Subotički, južno od sela Ličani i Ledenik.

Odavde je granica prolazila južno od sela Ličani i Ledenik ravno od mosta na rječici Dubovik i njome se uspinje do utoka rječice Crnac koji dijeli predij Ostrošinci, oranice Crnac i Crnačka bara te šumu Crnac od sela Podgorje Braćevečko na đakovačkom vlastelinstvu. Odatle je potok Crnac međa sve do izvora Majke i ruba oranice Crnac i Crnačka bara te šume Crnac. Odatle se granica uspinjala preko šume Jasik i velikog drveta zvanog Oskoruša obraslog trnjem na brežuljku Tvorlovac do ceste i puteljka. Međa je dalje išla pokraj puteljka te se spuštala niz brdo Tvorlovac do rječica Tvorlovac i Salicem prolazeći područjem zvanim Radivojeva Vrba na brdu Tvorlovac između označenih krušaka pokraj ovih rječica. Granica se od Radivojeve vrbe uspinjala ovim rječicama do brežuljka Karlovac i šumske ceste na ovom brežuljku. Odatle je granica nastavljala istim pravcem do izvora Breznica i Krst gdje je zaokretala na kraljevsku cestu koja je granica sve do šume na brežuljku Nikino brdo odvajajući našičko od kutjevačkog vlastelinstva. Od šume na brežuljku Nikinog brda granica je išla do šume na području brežuljka Crna klada te je granica nastavljala dalje na cestu Našice - Požega koja odvaja selo Zoljan od sela Londžica na kutjevačkom vlastelinstvu. Vlastelinska je međa išla od kraljevske ceste do izvora Stublić ili šume Stublić te dalje do izvora Točak i Šalika, jugozapadno od utvrde Bedemgrad, a južno od Starog Gradca koji dijele našičko vlastelinstvo od sela Londžica na kutjevačkom vlastelinstvu. Odatle je granica nastavljala na puteljak i ceste pa do označenog hrasta koji dijeli brdo Malu i Veliku brazdu.

Od brda Mala brazda granica je išla ravno na utvrdu Bedemgrad te dalje u rječicu Slatinski jarak. Odavde se međa uspinjala uz brdo Apex do mosta Lubića na potoko Lanište pa dalje ravno preko brda Dugačka kosa na kotu Božin grob koji je granica sa kutjevačkim vlastelinstvom. Od kote Božin grob granica je nastavljala istim smjerom zapadnom stranom do izvora Dobra voda podno kote Božin grob koja je granica sa kutjevačkim vlastelinstvom. Granica je išla od izvora Dobra voda do sjeverne međe sa selom Gazije na orahovičkom vlastelinstvu.

Odatle je granica išla do brda koji se uzdiže preko puteljka Kutjev put te dalje do šume Peškovi i Oraschi, koja bila na području šuma Kojčin gaj i Kurjačar, livade Podgajna i šume Hrastovac. Od Oraschi je međa išla do šume Ruškovac pa preko označenog drveta do Bischizij, Odatle je granica išla do vinograda na položaju Božilovac pa preko šume Golubovac nastavlja je u brdo, jugoistočno od sela Beljevina, sve do sela Sušine. Od sela Sušine granica je išla do livada Pustara i Kremenjača pa dalje pravo na cestu koja je granica sve do livada Blata i Urbarija. Odatle je međa nastavljala do šume koja je dijelila selo Šaptinovi i Bokšić Lug gdje se i završava.

Gore opisana granica bila je granica našičkog vlastelinstva do 1721. god. kada je potkraj godine otejepljeno selo Šaptinovi od našičkog i pripojeno valpovačkom vlastelinstvu.²⁰¹ Nije poznato koji su uzroci ovakve odluke cara Karla VI. Naime, valpovačko je vlastelinstvo i bez ovog naselja bilo je jedno od najvećih vlastelinstava u Slavoniji. Ovom je odlukom znatno smanjena smanjena gospodarska snaga našičkog vlastelinstva.

Nakon toga sjeverna je granica našičkog posjeda išla puteljkom Golubovaz do Calludierska reka²⁰² pa je nastavljala sjevernom stranom do Stefitsche Gij²⁰³ i Keshegovaz²⁰⁴ - Odatle je granica nastavljala nastavljala istim smjerom ravno na mjesto Pritišnica²⁰⁵. Ostale su granice ostale iste tijekom prve polovice 18. stoljeća.

Na temelju analize topografske karte u mjerilu 1:25.000 mogu reći da je promijenjena granica išla od šume Golubovac do potoka Iskrica, pa sjevernom stranom do oranice i šume Gaj te livade Velika livada(?). Od livade Velika livada granica je išla preko oranice Dužice(?) pa do šume Pritišnica. Od šume Pritišnica granica je bila ista kao i 1721. god. pa je ovdje neću ponavljati.

Opis našičkog vlastelinstva iz 1723. god. ne donosi opis sela Donja Motičina. Iz popisa nije jasno zašto nije popisano ovo naselje. Mogu reći da ovo naselje sasvim sigurno nije popisano zbog prometne odsječenosti budući se nalazilo na cesti Našice - Orahovica te imalo je vrlo povoljan prometni položaj. Moguće je da je ovo naselje te godine prodano ili pripojeno nekom drugom vlastelinstvu, ali za to nema nikakve potvrde. Naime, u popisu desetine našičkog vlastelinstva iz 1726. god. selo Donja Motičina popisano je u sklopu ovog vlastelinstva.²⁰⁶ Isto tako u popisu iz 1736. god. ovo je naselje u sklopu našičkog posjeda.²⁰⁷

Ovakve granice našičkog vlastelinstva ostale su tijekom cijele prve polovice 18. st.. Nije poznato jesu li iste granice bile i u drugoj polovici 18. st..

Zaključak

U popisima našičkog vlastelinstva s početka 18. stoljeća, 1703. godine, 1721. i 1723. godine opisane su granice naselja. U prva su dva popisa navedena samo granična naselja našičkih naselja a u druga dva popisa (popis iz 1721. i 1723. godine) detaljno su opisane granice sela. Na temelju ovih opisa moguće je vrlo detaljno utvrditi granice.

²⁰¹ Mažuran, Stanovništvo, 418.

²⁰² HDA AUCB, fasc. 132, br. 28 i 32. Calludierska reka spominje se i kao Caludierska reka. Calludierska reka je vjerovatno potok Iskrica. Samo ime je vrlo zanimljivo jer dolazi od riječi "kaluder". Sam potok Iskrica izvire u blizini pravoslavnog manastira sv. Nikolaja, nedaleko od sela Gazije. Na temelju ovih činjenica može se pretpostaviti da ju je popisivač sam ovako imenovao. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Feričanci 324-4-4)

²⁰³ Isto. Stefitsche Gij je zabilježen kao Stefitsche Gaj i Stefitsche Gay. Sjeverno od sela Sušine prostire se šuma i oranica Gaj. Vjerovatno ovdje treba tražiti Stefitsche Gij. (Topografska karta, Vojno geografski institut, 1:25.000, 1982., sekcija Durdenovac 037-3-3)

²⁰⁴ Isto. Keshegovaz je upisan kao Keshegovaz i Keshegouacz. Opis sela Sušine. Vjerovatno je Keshegovaz bio na prostoru livade Velika livada. Nažalost, ova se tvrdnja ne može dokazati jer se nije sačuvao toponim, osim što se spomenuta livada nalazi na pravcu prema šumi Pritišnica.

²⁰⁵ HDA AUC, fasc. 132, br. 28, 32 i 35. Opis sela Klokočevci. Vidi bilj. 102.

²⁰⁶ HAD, CDN, fasc. 3, spis br. 38-40.

²⁰⁷ Mažuran, Popis, 428-430.

Iz tih popisa vidljiva je sačuvanost mnogih toponima. Brojna naselja formirala su se u 19. stoljeću. Naime, u vrijeme nastanka popisa velik broj postojećih naselja bio je napušten, te su naseljeni tek krajem 19. stoljeća, a imena su dobili prema nazivima napuštenih naselja. Većinu tih naselja naselili su vlasnici posjeda obitelj Pejačević iz raznih krajeva Hrvatske i Austrougarske monarhije (Hrvati iz Hrvatskog zagorja, Like te Dalmacije, Slovaci i Nijemci). Također na temelju tih popisa moguće je pratiti promjene u eko-pejzažu na području ovog vlastelinstva tokom 18. i 19. stoljeća. Te su promjene bile prilično velike budući su mnoge šume pretvorene u obradive površine (oranice i livade) te se smanjio udio šuma.

Isto se dogodilo i s rijekama, barama, šumama i livadama. Tako su primjerice šume Kuklješ i Palićevac, kao i rijeke Vučica, rječice Breznica, Tvorlovac, Motičina te izvor Tvorlovac i Dobra voda do danas zadržali svoja imena, a razlike proizlaze iz različitog načina pisanja imena.

Jedan se dio toponima izgubio tijekom stoljeća zbog promjena kulturnog pejzaža, ali na njih asociraju neki od danas postojećih toponima.

Sažetak

Autor je u radu, na temelju popisa našičkog vlastelinstva iz prve četvrtine 18. st., pokušao rekonstruirati toponime na našičkom području. Prikazao je promjene eko pejzaža na našičkom području u razdoblju od dva stoljeća. Nastojao je utvrditi položaj šuma, oranica i livada. Pokušao je utvrditi položaj naselja koja su napuštena u 17. st. ili u vrijeme rata između Habsburške Monarhije i Osmanskog Carstva. Također je obradio mrežu rijeka, rječica, potoka, potočića te na području našičkog vlastelinstva. Nastojao utvrditi granice našičkog vlastelinstva u prvoj četvrtini 18. st. Utvrdio da se veći toponima sačuvao te ih je moguće rekonstruirati na temelju topografskoj karti. Jedan dio toponima nestao je tijekom dva stoljeća ali ih je moguće rekonstruirati na temelju današnji toponima.